20-ter Jahrgang Nr. 24 — Jüdische Pester Zeitung. — Freitga. 24. Feber. ·1888.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Waitzner-Ring Nr. 3.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W.
Vierteljahr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פּעסטער צייטונג

פּאָליטישעס ארגאן. ערשיינט וואכענטליך דרייםאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך:
בודאפעסט,
וואיטצנער-רינג נר׳ 3.
פּראנומעראציאָנס-פּרייז:
פיר אסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלביעהריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פֿירטעליעהריג 2 גולדען אסטר. ווע.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. אַ. ווע.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. אַ. ווע.
פֿירטעליעהרי 2 גולד. 50 קר. אַ. ווע.
פּראנומעראציאָנען
ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען.
אננאָנצען ווערדען
נאך אויפליגענדעם טאריף בערעכנעט

׳ וואנציגסטער יאהרגאנג נר. 24 18·8

Erscheint wöchentlich dreimal.

בודאפעסט פֿרייטאג יב׳ אדר, תרמ״ח.

רוססלאַנד האט געשפּראָכען.

נאך דער איבערראַשענדען פֿעראָפֿפֿענטליכונג דעם אלליאַנץ-פֿערטראַגעס צווישען דייטשלאַנד אונד אסטרייך-אונגארן קאם די וועלטערשיטטערנדע רעדע דעם פֿירסטען ביסמארק, אונד נון פֿאָלגט דיעזער איינע ערקלאַרונג רוססלאַנדס: איינע ערקלאַרונג, וויא זיא עבען נור פֿאַן רוססלאַנד קאָממען קאַנן: פֿאָלל פֿאַלש אונד טיקקע, פֿאָלל לוג אונד טרוג, פֿאָלל הייכעלייא אונד פֿערשטעללונג, פֿאָלל גראָבהייט אונד ראָהייט.

דער פעטערסבורגער „רעגיערונגסבאָטע“ פֿעראָפֿפֿענטליכט פֿאָלגענדע ערקלאַרונג:

„איסלאַנדישע פּריוואַטדעפּעשען ענטהיעלטען די מיטטהיילונג, דאסס דער רוססישע באָטשאַפֿטער אין בערלין דער דייטשען רעגיערונג פֿאָרשלאַגע בעצינליך בולגאַריענס געמאכט האבע. אום די נעגענווארטיגע זאַכלאַגע ריכטיג איפצופאססען, מוסס מאן די פֿאַן דער רוססישען רעגיערונג אורשפּרינגליך אויסגעשפּראָכענע אנשויאונג איבער די בולגארישע פֿראגע אים אויגע בעהאלטען.

„דער בערלינער פֿערטראַג דיענט אלס גרונדלאגע דער אים איינפֿערנעהמען דער מאַכטע איף דער באַלקאַן-האלבאינזעל איינגעזעטצטען ארדנונג. דיעזע ענטהאלט די איינציגע גאראנטיע געגען די ערשיטטערונגען, וועלכע פֿיר די צוקונפֿט דער יונגען שטאאטען איף דער האלבאינזעל געפֿאהרליך ווינד. פֿאַן דיעזעם געזיכטספּונקטע אויס עבען בעטראכטעטע די קאיזערליך רוססישע רעגיערונג אויך די ערייגניססע, וועלכע זיך אין בולגאַריען זייט דער אבדאנקונג זיינעס ערסטען פֿירסטען אבוויקקעלטען. די אנקונפֿט דעם פּרינצען פֿערדינאנד קאָבורג אין זאָפֿיא אונד זיינע געוואלטזאמע אנאייגנונג דער פֿירסטענגעוואלט געשאהען געגען די בעשטיממונגען דעם בערלינער פֿערטראגעס. וועססוועגען די קאיזערליכע רעגיערונג שאָן דאמאלס ערקלאַרטע, דאסס זיא ניכט די אבזיכט האבע, דען פּרינצען אלס דען געזעטצליכען רעגענטען בולגאַריענס אנצוערקעננען אונד גלייכצייטיג איהר די אנדערען רעגיערונגען צו בעוועגען זוכטע, זיך אים זעלבען זיננע אויסצושפּרעכען.

„געגענווארטיג, אנגעזיכטס דעם אללענטהאלבען אויסגעדריקקטען וואונשעס, דעם בעשטעהענדען אונרוהעפֿאָללען צושטאנדע איין ענדע צו מאַכען, דעססען וואורצעל זיך פֿאָרנעהמליך אין דער צווידייטיגען לאַגע בולגאַריענס בירגט, עראכטעטע עס די קאיזערליכע רעגיערונג אלס פֿפֿליכט, איינען נייען פֿערזוך צו מאַכען, אום איינע ערקלאַרונג דער מאַכטע איבער די אונאַנטאַסטבאַרקייט דער בעשטיממונגען דעם בערלינער פֿערטראַגעס בעצינליך בולגאַריענס אונד דער נאטהווענדיגקייט הערבייצופֿיהרען. דאס וועלכע איף דען וועג דער געזעטצליכקייט צוריקקצופֿיהרען.

„די נאטורגעמעססע פֿאָלגע איינער זאָלכען ערקלאַרונג דער מאַכטע מיססטען די פֿאַרשטעללונגען אין קאָנסטאַנטינאָפעל זיין, אום דען סולטאַן צו בעוועגען, דען בולגאַרען צו ערעפֿפֿנען, דאסס די פּערזאָן, וועלכע געגענווארטיג דען טיטעל איינעס פֿירסטען טראַגט, ניכט דער געזעטצליכע רעגענט בולגאַריענס זאנדערן נור דער רייבערער געוואַלטזייא.

„נאך דער אנזיכט דער קאיזערליכען רעגיערונג געבעהרט די איינלייטונג צו איינער זאָלכען ערעפֿפֿנונג אהנע צווייפֿעל דעם סולטאַן, דעססען רעכטע אלס אבערהעררן דורך די אונגעזעטצליכע לאַגע דער דינגע אין זאָפֿיא אוממיטטעלבאַר בעריהרט ווערדען.

„אהנע דער צוקונפֿט פֿאָרצוגרייפֿען אונד צור בעזייטיגונג פֿאַן צווייפֿעלן יעדער נאַטור איבער די צוועקקע אונד אבזיכטען דער קאיזערליכען רעגיערונג, פֿינדעט זיא דורכאויס ניכט פֿיר נאטהיג, איהרע האנדלונגסווייזע צו פֿערבערגען, וועלכע זיא אין דער בולגאַרישען פֿראַגע צו בעפֿאָלגען פֿעסט ענטשלאָססען איזט. פֿאַללס די גרינדע צור אונרוהע בעזייטיגט זיין ווערדען, בולגאַריען פֿערדאַנקט זיינע עקזיסטענץ דען אָפּֿפֿערן אונד אנשטרענגונגען רוססלאַנדס, וועלכעס שאָן דאדורך אללײַן פֿאָרטפֿאהרט, זיינע טהיילנאהמע דיעזעם לאַנדע צוצוווענדען אונד מיט טרייער איף די פֿאַן איהם צו ערלייזענדען פּריפֿונגען בליקקט. פֿאָראורטהיילען, וויא פֿאַרטייליכקייטען פֿרעמדבלייבענד אונד עס דאהער ניכט מיט איהרער ווירדע פֿעראיינבאַר עראכטענד, זיך אין איננערע שטרייטיגקייטען איינצומישען, איזט די קאיזערליכע רעגיערונג גלייכצייטיג אויך ווייט פֿאַן דעם געדאַנקען ענטפֿערנט, אירגענד יעמאַנדען פֿיר די פֿערגאַנגענהייט פֿעראַנטווארטליך צו מאַכען. שאָן אין אויפֿריכטיגעס בעקעננען דער פֿעראירדונגען ווערדע אין דען אויגען דער רעגיערונג אלס אונטערפּֿאַנד פֿיר די ווענדונג צום בעססערען געלטען. רוססלאַנד וויינשט אויסשליעססליך נור דאס וואהל בולגאַריענס אונד ווירד נאך דער ענטפֿערנונג דעם איינדרינגלינגס די ערסטע אויפֿריכטיגע ערקלאַרונג דעם בולגאַרישען פֿאָלקעס, אויסגעשפּראָכען דורך דעססען פֿערטרעטער, ערוואַרטען. אים דאס פֿערגאַנגענע דער פֿערגעססענהייט צו איבערגעבען אונד זאָרגע צו טראַגען פֿיר די וויעדערהערשטעללונג דער איף געגענזייטיגעם פֿערטרויען בעגרינדעטען בעציהונגען. היעבייא איזט די קאיזערליכע רעגיערונג אויך פֿערן פֿאַן יעגליכער אבזיכט, די פֿרייהייט דער בולגאַרען אירגענדוויא צו בעאיינטראַכטיגען; איהרע פֿרייהייט, וועלכע איהנען אין אללעם, וואס די איננערען איינריכטונגען דעם לאַנדעס אונד די פֿערוואַלטונג דעסזעלבען בעטריפֿפֿט דורך דען פֿערטראַג צוגעזיכערט איזט. די רעגיערונג קאַנן ניכט פֿערגעססען, דאסס בולגאַריען דיעזע פֿרייהייט פֿאָרנעהמליך רוססלאַנד פֿערדאַנקט, אונד דאסס ניכט אין דער אונטערדריקקונג, וואהל אבער אין דער פֿערטהיידיגונג דעם רעכטעס דעם בולגאַרישען פֿאָלקעס איהרע דירעקטע בעשטיממונג ליעגט. וועגען נור די פּערזאָנען, וועלכע צור לייטונג דער געשיקקע דיעזעס פֿאָלקעס בערופֿען ווינד, עס איהרעם פֿערשטאַנדען, זיך דיעזער רעכטע פֿערנינפֿטיג צו בעדיענען: זאָגען די בולגאַרען, דורך די ערפֿאַהרונג בעלעהרט, ענדליך די נאטהווענדיגקייט איינזעהען, פּערזאָנליכען בעשטרעבונגען אונד בעדעבונגען צו ענטזאַגען אונד איהרע אנשטרענגונגען צו פֿעראיינען, אום איהרע היימאַטה איף דען וועג דער געזעטצליכקייט צו פֿיהרען, אונד אין זאָלכעם פֿאַללע ווירד יעדע פֿרעמדע איינמישונג צוועקקלאָז אונד איבערפֿליססיג ווערדען אונד די איינזעטצונג דעס קינפֿטיגען פֿירסטען ווירד זיך אונבעהינדערט אונטער דען פֿערטראַגס-בעדינגונגען פֿאָללציעהען.

„אָביגע ערוואַגונגען האבען די קאיזערליכע רעגיערונג פֿאַם אנבעגינן דער בולגאַרישען קריזיס געלייטעט אונד זיא פֿעראַנלאַססטען דיעזעלבע פֿאַן היר אויס, דען געדאַנקען אן די וויעדערהערשטעללונג דער געזעטצליכקייט אין בולגאַריען מיט צוהילפֿענאהמע פֿאַן געוואַלטמאַסרעגעלן אבצולעהנען.

„בייא אללעדעם פֿערשטעהט עס זיך פֿאַן זעלבסט, דאסס ביז צור ענטפֿערנונג דעס איינדרינגלינגס אויס בולגאַריען די קאיזערליכע רעגיערונג די נעגענווארטיגע זאַכלאַגע אין דיעזעם לאַנדע פֿאָרטגעזעטצט אלס איינע אונגעזעטצליכע בעטראַכטען ווירד, אין דער איבערצייגונג פֿערהאַררענד, דאסס אין דער בעזייטיגונג דיעזעס צושטאַנדעס דאס צופֿערלעססיגסטע מיטטעל ליעגט, די אללגעמיינע רוהע זיכערצושטעללען.“

* * *

דיעזע ערקלאַרונג רוססלאַנדס האבען וויר אן דער שפּיטצע דיעזער צייטען מיט וועניגען ווארטען קעננצייכנעט. אין ערנסטען פּאָליטישען קרייזען ריפֿט זיא די עמפֿפֿינדונג הערפֿאָר, דאסס רוססלאַנד נור בערוהיגען וויללע, אום — וואס וויר שאָן זא אָפֿט הערפֿאָרגעהאָבען — פֿיר די בעענדיגונג דער ריסטונגען צייט צו געווינגען. דאסס דיעזע ריסטונגען אייפֿריגסט פֿאָרטגעזעטצט ווערדען, איזט איינע טהאַטזאַכע, די אללויטס בעשטעטיגט ווירד.

די ערקלאַרונג רוססלאַנדס צייגט, דאסס די פֿערהאַנדלונגען דער מאַכטע איבער די בולגאַרישע פֿראַגע צו קיינעם פֿריעדליכען אויסגאַנגע פֿיהרען קאַננען. זיא גיבט זיך אללע מיהע, לאַמם-פֿראָמם צו זיין; קעהרט אבער אונווילקירליך מיט דער דעם „ארדבאר“ איינענען פּלומפּהייט די גראָבע זייטע הערפֿאָר, אינדעם זיא דען פּרינצען פֿערדינאַנד איינען „רייבער“ אונד „איינדרינגלינג“ שימפּֿפֿט. נור פֿיר געוויססע פֿאַללע שטעללט זיא די מעגליכקייט דער פֿערמיידונג איינער בעזעטצונג בולגאַריענס אין אויסזיכט: וועגן די בולגאַרען נעמליך דעם פֿאַטערכען צאַר צו פֿיססען פֿאַללען אונד איהן דעמיטהיג אום פֿערצייהונג ביטטען וואָללען, דאסס זיא איף נאַטטעס ערדבאָדען צו לעבען וואַגען.

דאסס די בולגאַרען דיעס טהון ווערדען, קאַנן קיין פֿערנינפֿטיגער מענש פֿאַן איהנען ערוואַרטען. זיא בעטראַכטען איהרען רעגענטען ניכט וויא רוססלאַנד פֿיר איינען „רייבער“, דער זיך געוואַלטזאַם דען בעזיטץ דעם טהראָנעס אנגעאייגנעט האט, זאָנדערן אלס דען פֿאַן איהרער פֿאָלקספֿערטרעטונג געזעטצליך אונד פֿרייא געוועהלטען פֿירסטען. אבער דאס איזט עס עבען, וואס רוסס-

איף בעפעהל דעם בעלגישען קאָניגס — דער דאס אבערהויפט דער קאָנגאָ-רעגיערונג רעפּראָזענטירט — איינע איינענע גראָססע עקספּעדיציאָן ענטזענדעט.

* (שטורם אונד פייערסברונסט.) וויא איין טעלעגראמם אויס מונטווערנאָן (אין דעם אמעריקאנישען שטאאטע איללינאָא) מעלדעט, האט דאָרט איין שטורמווינד איבער פינפהונדערט הייזער בעשאָדיגט. דיא וואָהרענד דעם שטירמישען וועטטערס אויסגעבראָכענע פייערסברונסט צערשטאָרטע דרייא פיערטעל דעם שטאדט-טהיילעס, וואָרין דיא גראָססטען לאָדען אונד מאגאזינע זיך בעפינדען. עס וואורדען דאבייא 150 פערזאָנען געטאָדטעט אונד מעהר אלס פינפהונדערט שווער פערלעטצט.

אויס דעם געריכטסזאלע.

פּראָצעסס ווילזאָן.

דיעזער פאָר דעם פאריזער ציכטפּאָליציי-געריכטע שטאטטפינדענדע אָרדענסשווינדעל-פּראָצעסס נאהט זיינעם ענדע. געסטערן בעגאננען דער שטאאטסאנוואלט אונד דיא פערטהיידיגער איהרע רעדען. דער שטאאטסאנוואלט זאגטע: דיא ערגעבניססע דער פערהאנדלונג האבען דיא אנקלאגע נור בעפעסטיגט. ווילזאָן האט, אלס שוויעגערזאָהן דעם פּראָזידענטען דער רעפּובליק, זיינען איינפלוסס מיססברויכט, אונד צוואר אין שטראָפליכער וויזע. זיין פאָרגעהען מוסס געבראנדמארקט ווערדען.

איין פּפאַררער אין אנקלאגעצושטאנד.

געגען דען פּפאררער יאָזעף הורבאן אין הלובאָקא מוסס דיא פאָם נייטראער געריכטסהאָפע וועגען דאָקומענטען-פאַלשונג ערהאָבענע אנקלאגע איינגעשטעללט ווערדען, וויל דער אנגעקלאגטע געסטערן — געשטאָרבען איזט.

רויבמאָרד.

אין דעם פאָן אונז אין פאָריגער נוממער אויספיהרליך מיטגעטהיילטען פּראָצעססע געגען דיא מאָרדער י. קאהאן'ס האט דאס קאָניגליכע שטראַפגעריכט אין ביסטריטץ פאָלגענדעס אורטהייל געפאַללט: גענבע, קאוואטש אונד סאבאָ ווערדען צו לעבענסלאַנגליכער, ליב הערמאנן צו צוואָלפיאָהריגער, קאלמאן סימאָן אונד איסר הירש צו צעהניאָהריגער קערקערשטראַפע פערורטהיילט. איגנאץ ניימאנן ווירד וועגען מאנגעלס אן בעווייזען פאָן דער טהיילנאהמע אם רייבמאָרדע פרייגעשפּראָכען, אבער וועגען העהלעריי צו אנדערטהאלב יאהרען ארעסט — מיט איינרעכנונג דער אונטערזוכונגסהאפט — פערורטהיילט. — דיא אנגעקלאגטען האָרטען רוהיג דאס אורטהייל אן. אויף בעפראגען דעם פּראָזידענטען, אב דיא אנגעקלאגטען מיט דעם אורטהיילע זיך צופריעדען געבען, אנטוואָרטעטען געבע, קאוואטש אונד סאבאָ, דאסס זיא אפּפעללירען וואָללען, ליב הערמאנן אונד איסר הירש ערבאטען זיך 24 שטונדען בעדענקצייט אונד איגנאץ ניימאנן שליעסט זיך דער מיינונג זיינעס פערטהיידיגערס אן. קאלמאן סימאן זאגטע פאָלגענדעס: „איך אפּפעללירע ניכט, דען איך בין שולדיג! איך בין אין דער אונטערזוכונגסהאפט גאנץ קראנק אונד שוואך געוואָרדען, איך ווייסס עס בעשטיממט, דאסס איך דעם טאָדע נאהע בין. איך ווערדע ניכט מעהר צעהן יאהרע לעבען; איך ביטטע נור, מיך פאָן היער זאָ באלד אלס מאָגליך פאָרטצופיהרען.“

איין ארטאדאקסער גער שיאסלינג.

איין געטויפטער יודע, נאמענס פראנץ קענדע, פריהער זינגער, וואוססטע זיך נאך קוים איבערשטאנדענעם נאמענס- אונד גלייבענסוועכסעל אין דעם לאנדעס-ארכיוו איינע שטעללע צו פערשאפפען. קענדע גאב זיינען פארגעזעטצטען אונד אויך זיינען קאללעגען געגעניבער אן, דאסס ער אויס דער אלטאדעליגען פאמיליע פאָן קענדע שטאממע אונד דאסס יענער בעריהמטע פאטריאט קענדע, דער אים פרייהייטסקריעגע איינע זא בעדייטענדע ראָללע געשפּיעלט, זיין לייבליכער אָהיים וואַרע, דער איהם יאהרליך 800 פל. געבע. אויסזערדעם אבער זייא ער בעזיטצער איינעס אדעליגען גוטעס, דאס איהם איין היבשעס ערטראגניסס אבווארפע, נור מאמענטאן זייא ער איין וועניג אין געלדפערלעגענהייט. דורך דערלייא פארשפּיעגעלונגען געלאנג עס קענדע, איינעם זיינער קאללעגען איינען בעטראג פאָן 400 פל. צו ענטלאָקקען. דאך צאהלטע קענדע אם גאנצען בלאָס 25 פל. צוריקק. קענדע פערשטאנד עס אבער אויך דורך זיין זיכערעס אויפטרעטען, זיך אין דיא פאמיליע איינעס אנגעזעהענען, האָכגעשטעללטען שטאאטסבעאמטען איינצושמייכעלן, וואָ ער איינעס טאגעס זיינע פערלאָבונג מיט דער טאָכטער דעס הויזעס פייערטע. אלס דאנן דער ברייטיגאם פלאָטצליך אן זיינען שוויעגערפּאפּא מיט דער פאָרדערונג העראנטראט, איהם פאָרדערהאנד איינען בעטראג פאָן 2000 פל. צו לייהען, דא וואורדע דער שטאאטסבעאמטע איין וועניג מיסטרויאיש אונד ער צאג נאָהערע ערקונדיגונגען איבער זיינען צוקינפטיגען שוויעגערזאָהן איין. דיא אויפקלערונגען, דיא ער ערהאלטען, מאכטען יעדאָך ניכט זעהר שמייכעלהאפט פיר קענדע געוועזען זיין, דענן איינעס שאָנען טאגעס וואורדע דעם לעטצטערען דיא טהיר געוויזען. קענדע גינג נון הין אונד שריעב אן דען שטאאטסבעאמטען איינען בעליידיגענדען בריעף. פאָרגעסטערן פערורטהיילטע דער געריכטסהאָף פראנץ קענדע וועגען פערגעהענס דעס בעטרוגעס אונד וועגען עהרענבעליידיגונג צו דרייא מאָנאטען געפאָנגניסס אונד צו 50 פל. געלדשטראפע. — דער שטאאטסאנוואלט אונד דער פערורטהיילטע אפּפעללירטען.

פּרענומעראַציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנטען, דערען פּרענומעראַציאָנס-טערמין אם 1-טען מערץ 1888 צו ענדע געהט (וואס גאנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעסס-שלייפע“ אנגעצייגט איזט), איהרע פּרענומעראַציאָן גיטיגסט צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאָרונג ערלייטע. —

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנטען אונד פריינדע, זיך מיט איהרען צושריפטען דירעקט אן אונזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אויך ביטטען וויר, דיא אדרעססע דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואַיטצנער-רינג נומ' 3, בודאפּעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Ring Nr. 3.

העננער שוויעג צו אלל דען טראָסטונגען אונד בעשוויכטיגונגען דעס קאָממערציענראַטהעס, אונד אלס דיעזער פאָן איהם גינג, דא וואר עס איהם, אלס האטטע ער אללע זיינע האָפנונגען מיטגענאָממען, זאָ לעער אונד אָדע וואר עס איהם אין דער ברוסט.

ווא אום זיך זעלבסט צו בעטייבען, וואַרף ער זיך מיט דרייפאכעם אייפער אויף דיא ארבייט. פאָם פריהען מאָרגען ביז שפּאט אין דיא נאכט הינייין זאסס ער אן זיינעם שרייבפּולט, אונד דאָך וואר אלל זיינע מיהע פרוכטלאָז, דא זיינע געדאנקען ניכט אויך מיט איהם אם פּולטע זאססען. . . .

פאָן טאג צו טאג האטטע מאטהילדע געוואַרטעט, דאסס העננער צו איהר קאָממען ווערדע, אום איינע פערזאָהנונג אנצובאהנען. אלס דיעס אבער ניכט געשאה, ערפאסטע זיא איינע צאָרניגע ערביטטערונג אונד איינע געוואָהנליכע לוסטיגקייט בעמאכטיגטע זיך איהרעס וועזענס. זיא בעגאנן וויעדער געזעללשאפטען צו בעזוכען, אונד אלס לייטנאנט ריטענבערג זיך איינעס טאגעס בייא איהר מעלדען ליעסס — עמפּפינג זיא איהן.

צום אונגליקקע וואר דער קאָממערציענראַטה זייט אייניגען טאגען פערייזט.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

געשאַפטסבעריכט.

געטריידע-געשאַפט. ווייצען וואר געסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט. דיא קויפלוסט וואר שוואך, — פּרייזע וואַרען אום — קר. האָהער.

ווייצען, טהייס 400 מעטער׳ 81,5 קילאָגראמם 7.40 גול., 100 מעטערצ׳ 80.5 קילא 7,35 גול. 1500 מטרצ. 80,5 קילא 7,30 גול. 100 מעטערצענ 80 קילא 7.35 גול, פעסטער-באָדען 1000 מעטערצענ׳ 78 קילא׳ 7.10 גולד, — 100 מעטער-צענטנער 79,3 קילא. 7 25 גולדען, 100 מטצ, 79 קילא 7.25 גול. 100 מטרצ׳ 77 קילא׳ 7.10 גולדען. אבערטהייס 100 מעטער-צענ׳ 81. קילא 7 30 גול, נאָרדאונגארישער 400 מעטערצ 80 קילא 7.25 גולדען (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

האָרן 5,50 — 5.70 גול.

גערסטע, פוטטער-וואארע 5,40 — 5.85 גול., מאלץ 6,90 - 7,60 גולד.

קוקורוץ 5,55—5.57½ גול.

האָפער. 5,50 — 5,60 גול.

דיא אמטליכען געטריידע-נאָטירונגען דער היעזיגען קאָרנהאללע זינד: ווייצען:

סוואל.	נאָרדאונג.:	פעסטער-באָדען:	טהייס:
	fl.kr. fl.kr.	fl.kr. fl.kr.	fl.kr fl.kr.
78 קילא	6.85–7 90	7 — –7.05	7.05—7,10
„ 79	6.95—7.—	7.10—7.15	7,15–7.20
„ 80	7.15—7.10	7.20—7.25	7,20—725
„ 81	7.2 –7.15	.— – .—	7.25—7.30
„ —	.— — .—	.— — .—	,— — .—

טערמינע-געשעפט. ווייצען פער פריה-יאהר 7,07 7,09 גולד. האפער פער פריה-יאהר 5,43—5,45 גול. קוקורוץ פער מאי-יוני 1888, 6.07–6.09 גולד.

רעפּס. (קאָהל) פער סעפּטעמבער-אָקטאָבער 1888 10·50—10.75 גולד.

פּרעססבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם פּרעססבורגער פיעהמארקט פאָם 20. ד. מ. בעטרוג 1350 שטיק. דאפאָן וואַרען 1083 אונגארישע, 200 דייטשע אונד — גאליציישע. דיא פּרייזע וואַרען: אונגארישע 50.—59,— גולד. דייטשע 52—61. גולד אונד גאליציישע — גול. (אללעס פער 100 קילא.)

וויענער פּרייזע.

ווייצען פער מאי-יוני 7.56—7.61 גולד. פער פריה-יאהר 7,47—7.50 גול.

האָרן אונגארישעס 71—73 קילא 6,05–6,15 גול.

קוקורוץ אונג. 6.90 7,10 גולדען.

האָפער אונגארישער 5,70 — 6.85 גולדען פער מעטער-צענטנער.

ריבאָל 28,50 – 29,– גולד. פער מטרצ.

שפּיריטוס 27.—–27.50 גולד. פער 10000 ליטער פּראָצענט.

וויענער שלאכטפיעהמארקט

דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקט אם 20-טען ד. מ. בעטרוג 3369 שטיק. דאפאָן וואַרען 1204 אונגארישע, 618 גאַליציישע אונד 1547 דייטשע. דיא פּרייזע שטעללטען [illegible] 80 קילאָגראמם: אונגארישע מאסט-אָכסען 48 — 57. גולד. גאַליציישע 47. — 56, גולד. אונד דייטשע 48. — 61 גולד.

העראויסגעבער אונד פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר
מ. סאבאָלטשי.

קאָנקורז.

אין דער אָרטהאָדאָקסען איזר. געמיינדע צו פישפּאָק-לאדאני איזט דיא שטעללע איינעס שוחט ובודק מומחה, דער צוגלייך איין טיכטיגער בעל תפילה אונד בעל קורא איזט, מיט דעם וועכענטליכען געהאלטע פאָן 7 פל. פרייער וואָהנונג אונד נעבענעמאָלומענטען אם ר״ח אייר הבעל״ל צו בעזעטצען. — רעפלעקטירענדע, וועלכע קליינע פאמיליענשטאנד נאכווייזען, קבלות פאָן אנערקאננטען ארטהאדאקסען רבנים בעזיטצען אונד ביז יעטצט נור אין אָרטהאָדאָקסען געמיינדען געווירקט האבען, ווערדען צום פּראָבע-פאָרטראגע צוגעלאססען; שפּעזען ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען פערגיטעט.

Püspök-Ladány, im Feber 1888.

DÁVID KOHN, Präses.

Eigenthümer : Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur : M. SZABOLCSI.
Budapest, Druck von Sam. Markus. Andrassystrasse Nr. 12

דאס פורים-געשפענסט.

נאך איינער אים מונדע דעם פאָלקעס לעבענדען זאגע.

אין קראקויא, דער אלטען קאָניגסשטאדט,
אומרינגען פיעל טויזענד מאַננער איין גראב
דיא ליפּטע דורכהאללט אין וועהערוף :—
מאן זענקט דארט דען פראָממען רבי הינאב.

עס דראָנגט זיך הערביא דער שילער קרייז,
דיא ווייגענד זיך רינגען דיא האָנדע וואונד :
ניכט הארען זיא מעהר דעם לעהרערס ווארט,
עס שלאָסס זיך איוף אימּמער פיר זיא זיין מונד.

דען דרייא אונד דרייסיגסטען עומר-טאָג,
ניכט פייערן זיא היינטע אלם שילערפעסט :
עס שטארב יא דער לעהרער איזראעלס,
בעריהמט איבעראלל אין אסט אונד אים וועסט.

עס שטארב יא אין פאָללער מאַננעסקראַפט,
דער קוים דרייא אונד דרייסיג יאהרע ערסט אלט,
פאָן אללען געמיינדען געליעבט אונד געעהרט,
ערפאססט איהן דיא האנד דעס טאָדעס זאָ באלד.

אים יאהרע דרייא הונדערט דרייסיג דרייא
פלאטצליך ערלאָש דאס טאלמודישע ליכט :
איין מאזעס יעטצט ווידער שטארב דאהין,
רבי משה בן איסרלס. ווער קעננט דען ניכט!

אונד מאַננער אים דונקעלן טרויערקלייד,
אומדראָנגען דען זארג אונד קלאגען אים קרייז,
דיא וואגנען געבלייכט, פאָן שמערץ געביינגט,
דען טאָדטען אין יעדער צו ריהמען ווייס.

עס ריהמטע דער איינע, זאָ טהראָנענפאלל
דעם הינגעשיעדענען מילדפאָללע האנד,
דער זעלבסט ריכ'ס פאָם מונדע אבגעשפּארט,
אונד שטילל עס דען דירפטיגען צוגעוואנדט.

איין צווייטער ריהמט דעססען פראָממיגקייט,
אונד וויא ער פאָם לעבען זאָ ניכטס גענאָסס,
וויא ער דעם געריננסטען אכטונג גאב,
וויא אין יעדע וואונדע באלזאם ער גאָסס.

איין דריטטער ריהמטע דעסס' גראָססען פליים,
נאך יונג, דרייא אונד דרייסיג ביכער ער שריעב ;
דארום איך זיין נאמע האָכגעעהרט
אים מונדע דעס פאָלקעס צום זעגען בליעב.

זאָ רייהטע זיך קלאָג' אן קלאגע אן,
עס וואָללטע ניכט ענדען דער רעדנער צאהל.
שאָן צווייא אונד דרייסיג האטטען געזייהט
מיט ריהמענדעם מונדע דעם גראבעס מאהל.

אלס דער קויעלל' דעם לאָב'ס ערשאָפּפט שאָן שיען
אונד אללע נור וויינטען אים שמערץ פעראיינט,
דא דראָנג דורך דען קרייז איין שליכטער מאַנן;
דער דרייא אונד דרייסיגסטע רעדנער ערשיינט.

ער שפּראך : „איך ערצאָהל' פאָם רבי יעטצט,
„וואס שטעטס איך פערשוויעגען מיטטע זאָ לאנג ;
„געלאָוט איזט פאָם שוואור דיא צונגע מיר,
„ניכט טראָג' איך נון מעהר דאס געהיימניס באנג.

„איהר הארטעט וואָהל פאָם פּורימגעשפּענסט,
„פאָן דער מאסק, דיא קראקוי'ס גאססען דורכליעף,
„דיא איבעראלל קלאָפּפט' אן יעדער טהיר
„אונד „מעריב בזמנה" דורכ'ס פענסטער ריעף.

„ווען יובעל אונד לוסט איפּ'ס האָכסטע שטיעג,
„דיא גייסטער ענטפעססעלט ווארען פאָם ווייןׄ,
„דא דראָנג פאָן דרויסען פלאָטצליך דער רוף :
„מעריב בזמנה[*] זאָ שוירינג הערייןׄ.

„אונד אללען ערשטארב דער מיטהוילל' שנעלל,
„זיא ווענדעטען שטילל זיך וועג צום געבעט,
„דער צעכער קרייז ווארד צום בעטערבאַר,
„דיא וויינליסט צור אנדאכט פלאָטצליך ערהאָהט.

„איך ווער נאך יונג, איין ווילדער געזעלל,
„מיך קיממערט' דאס מעריב בזמנה ניכט,
„איך דאכט' ניכט דאראן דורכ'ס גאנצע יאהר,
„איכט' איך ניכט זאָ מאנכע אנדערע פּפליכט.

„דרום פאָלגט' איך, פאָן אבערוויטץ ערפאסט,
„דעם זעלטזאמען רופער איבעראלל הין,
„איך פאָלגטע איהם ראש איוף שריטט אונד טריטט,
„ביז וואָ ער ניכט מעהר מיר קאָננטע ענטפליהען.

„פאָן וויין ערהיטצט פאסט' איך מיר איין הערץ,
„אונד ריסס דעם געשפּענסט דיא לארוו' פאָם געזיכט :
„דאָך ניכט איין געשפּענסט, איך זאה פאָלל שרעקק
„דאס אנטליטץ דעם רבי אים מאָנדעסליכט.

„ער רייכטע דיא האנד מיר צום שוואור,
„האסט מיך וואָהל ערקאננט?" — ער שפּראָך'ס. —
איך ערבעבט —
„וואס דוא יעטצט געזעהן, ביא גאָטט, דוא שווייגסט,
„ביז דוא ניכט איינסט מיך האסט איבערלעבט." —

„זאָ היעלט איך דען שוואור, געטריא ביז יעטצט,
„אונד „מעריב בזמנה" ריעף עס שטעטס פאָרט ;
„דאס פאָלק איים פירכט פאָר'ם פּורימגעשפּענסט
„עס בעטעט' שטילל בריננסטיג אן יעדעם ארט.

„אונד פראָמם איך וואורדע, זייט איך ערשויט
„דאס אנטליטץ דעם רבי אים מאָנדעסשיין :
„זאָ אפט מיך דער זינדע לוסט ערפאססט,
„היעלט מעריב בזמנה פאָן שולד מיך ריין." —

אונד אלס ער געענדעט דער שליכטע מאַנן,
דא ווארף ער דיא לעטצטע שאָללע איפּס גראב,
עס ווינטע דאס פאָלק, מיט וויינעם רמ״א
שטיעג איך דאס פּורימגעשפּענסט מיט הינאב.—

דער גראבשטיין דעם רבי איזט הייט נאך צו זעהן,
דאָך וואָלטעט געשאָפּטליכעס לעבען דארט,
עס נאגטע אונד בראָקקעלט אם גראבשטיין דיא צייט
אונד ווישט פאָן דעם רבי לעהרען איך פארט.

פראָמם וואָרען דיא פאָטער, שטרענג זיטטליך אונד
ריין,
קיין מעריב בזמנה וואורדע פערפעהלט ;
אים הערצען וואר גלויבע אונד ניכט בלאס אים
מונד,
אים קאמפּף מיט דער זינדע איהר מוטה געשטאָהלט.

נאך טאָנט'ס אים דען גראָבערן הערבער צו אונז,
געשפּענסטיש : „צום מעריב בזמנה!"
אונד ווירסט דוא פאָם טיטעל דער זינדע ערפאסט,
זאָ האר'ס אונד צום קאמפּף־דיך ערמאנג!

בודאפעסט. שמעון בברך.

ראטהזעל.

איין וואָרטכען, בעשטעהענד אויס איינעם זילבענפּאאר,
נעננט דיר איין עטוואס, דאס ניכט אפּפּעטיטאָלל גאר :
דער שמערצענדען וואונדע עס אָפט לאנגזאם ענטקוויללט,
ביז ענדליך דעם פערלעטצטען וועהען זינד געשטיללט.
גליקקליך דער מענש איוף ערדען, דער מיט ה׳ עס איזט
אונד דעם לעבענס זאָרגען מאנגהאפט מיטהיג פערגיססט.
מיט ז׳ טרייבט עס אונז אים וויססענסדראנג מאכטיג אן
אונד עס צייגט אונז, דאסס דער מענש איממער פארווארטס
קאנן.
מיט ל׳ איזט׳ס איין אויס שטופען בעשטעהענדעס דינג,
דאס אפט גלייכט אונזערע וועכסעלפאָללען שיקקזאלסרינג.
נימם דאס ווארט מיט ש׳ אונד נאך איין אנדערעס הינצו,
דאנן ערגעגנען דיך וואָהל דיא ביידען אים נו
אן מאנך ווילדער פאָלקערשטאממע רוהע זיטצען,
אן אלל דיא קוואל, דיא איזראעל אפט געליטטען
פיר זיינער פאטער הייליגען גאטטעסגלויבען,
דען זיא איהם מיט אללער געוואלט וואָללטען רויבען.

*) דיא נאמען דער איינזענדער ריכטיגער לאָזונגען, וועלכע פאר שלוסס דער נאכסטען פרייטאגנומער אונז צוקאָממען, ווערדען וויר פעראָפּפענטליכען.

חידה

(מאת החכם מ. סאמועל — פרעסבורג.)

תיבה בת ד׳ אויתיות.

א׳ ב׳ : שם זה יקרא על כל גוי וממלכה ;
א׳ ב׳ ג׳ : זו חלק אדם בימי חלדו על הא־ץ ;
ב׳ ג׳ ד׳ : עבודת כהנים היתה לנו ופ־ינו בארץ ;
א׳ ב׳ ג׳ ד׳ : שם רשעים ירקב וזכר צדיק לברכה.

איפלאָזונג דער ראָטהזעל אין נר׳ 21.

I. דעם דייטשען :

פעטאפּי שאנדאר.

פּאסטמייסטער
עניא
טינענד
אסטערדייך-אונגאַרן
פילאדעלפיא
יידיש-דייטש.

II. דער חידה :

דבורה (ביענע), דבורה (מינקת רבקה אם עשו איש שעיר), דבורה (אשה נביאה והיא שופטה את ישראל).

ריכטיג האבען געלאָזט:

ביידע, דיא הערדען : מ. סאמועל — פרעססבורג, ש׳ ל׳ ארצט — טאינאָו, דר. ראָטשענבורג — היטט, סאמועל ווייס — אונג.-סקאליטץ, מאיר שיקה — נאדודוואר, יאָזעף אדלער — בערעגסאס, ראבב. עמ. האניג — ארשביסטרישץ, יעקב שנישצער — מ. סיגעט, שמואל בינלער — סארוואש, יוסף גרינבערג — פרעססבורג, שלום סג״ל — ווענטשעללא, מ. א. וואלפאננ — טאקאי, ווילהעלם מארקאש — פּשקאלט, יודא כ״ץ סעליש, י. ה. קראן — פינפקירכען, מ. י. בלאסס אונד א. מ. גאלדשטיין — עליוא, י. א. שווארץ — נאדי-איקלאָר, מ. ר. רייטאן — קאמיאטה.

דאס דייטשע, דיא דאמען : ראזאליע קליין — ליפּפּא, לינא ניימאנן — מ.-אקארטשא, פאני פיש — ל. ראָזענבערג, גיזעלא לאָוענקאָפּף — רישטע, לווירא קליין — מ.-קאסאָן, ערנעסטינע גוטטמאנן — סאראָ-ענטש, אונד דיא הערדען : דאוויד לאָווענקאָפּף — רישטע, ס. קעסטענבוים — סאבראניץ, מ. מילוואורף — פ.-גאדי, מנשה ווייסס מונקאטש, דאוויד באהם — סאניסלא, סאמועל דיאמאנטשטיין — מ.-רימיט, יאקאב שווארץ — גר.-טאָפּאלטשאני, מ. בערנער — אסאראוויצא, מ. פרייער — סערעדעני, שמואל בלום — סיקסא, רעאפאלד ווייסס — מעזא-פעטרי.

דיא חידה, דיא הערדען : איציק גיימאנן — ל. ראָזענבערג, יאָאכים ראָזענשטיין — טעמעשוואר, לעאפאלד ברייער אונד י. זינגער—דיסעל, שמחה פישער אונד איגנ. לייכטמאנן — ער-אירינג, י. ה. אדלער—ה.-לאראנג, בערנאט שווייסס — געללענפאלו.

פרייטאגס-פעליעטאָן.

דער איררזינניג געוואָרדענע בחור.

ערצאהלונג נאך דעם העבראישען פאָן ב. ה. רייז.

איינינע קערצען ברענגען אויף דעם טישע אים „גייען" בית-המדרש דער רומאנישען שטאדט בר . . . אונד פערברייטען איין מאטטעס ליכט איבער אללע נונגעשטאָנדע דיעזעס אוראלטען געמאכעס, איבער דעססען רויכיגע שפינגוועב-בעדעקקטע וואָנדע, איבער דען אורשפרינגליך ווייסס געוועזענען, דאנן גרינליך געוואָרדענען אונד יעטצט אללע פארבען שפּיעלענדען „פלאפאָן", איבער דיא בריכען, האָנערן אונד רעננאך פראָהליכען געזיכטער דער טהיילם אם טישע זיטצענדען, טהיילס אם אָפען זיך וואָרמענדען יינגלינגע — דער בחורים.

עס איזט נאך 10 אוהר נאכטס. אין דען שטראססען בלאָזט איין אייזינער שטורמווינד, דער דיא ריכט פאָם

לאנד ניכט דולדעט; עס וויללל קיינען פאן דען בולגארען אויס איינער ענטשליעססונג געוואהלטען פירסטען אויף דעם בולגארישען טהראנע זעהען.

אונד דארום רייבער אונד מארדער!

מיט דיעזער פאמאזען ערקלארונג האט רוססלאנד ניכטס צור מילדערונג, זאנדערן פיעלמעהר צור פערשארפונג דעם ערנסטעס דער לאגע ביינעטראגען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איבער דאס בעפינדען דעס דייטשען קראנפרינצען) גיבט דער בערלינער "רייכסאנצייגער" פאלגענדען בעריכט אויס: דאס בעפינדען דעם קראנפרינצען איזט רעכט גוט: אים איבריגען איזט איינע פערענדערונג ניכט איינגעטרעטען.

* (דיא האפפאהיגקייט ראטהשילד'ס) איזט דען העררען אנטיסעמיטען איין דארן אים אויגע. פארגעסטערן פערזוכטע עס דער אנטיסעמיטישע אבגעארדנעטע יאהאנן קרידליך, אים אבגעארדנעטענהויזע זיינען צארן איבער דען מיניסטערפרעזידענטען טיסא אויסצושיטטען, וויל דיעזער פיר דיא האפפאהיגקייט ראטהשילד'ס איינטראט. דיעזער אנטיסעמיט אינטערפעללירטע דיא רעגיערונג: אב זיא פאן דער ווירטהשאפטליכען נאטהלאגע וויססע, וועלכע אין דער "אבערען שיכט" הערשע. ער שריעב דיעזע נאטהלאגע נאטירליך דען — יודען צו אונד זאגטע דאנן: "וואהרענד אין אסטערייך פירסטען, גראפען, באראנע אונד האהע גייסטליכע דעם אנטיסעמיטיסמוס לאבהימנען זינגען, פינדעט עס דער אונגארישע מיניסטערפרעזידענט אן דער צייט, איינע יידין האפפאהיג צו מאכען. איך וויל ניכט אונטערזוכען, אב יענע יידין ווירקליך האפפאהיג איזט." — היער שניטט פרעזידענט פעטשי דעם רעדנער דאס ווארט אב, אינדעם ער איהן שטרענגע ערמאהנטע, בייא דער זאכע צו בלייבען.

* (אוניווערזיטעטס-אנטיסעמיטיסמוס.) האפראטה יאהלבערג, פראפעססאר אן דער וויענער אוניווערזיטעט, וועלכער זיך איינע אקטענפאלשונג צו אונגונסטען דעם יידישען אוניווערזיטעטס-פראפעססארס סאלאמאן מאיער צו שולדען קאממען ליעסס, האט זיינע פארלעזונגען אבער שטראפעכט איינגעשטעללט. עס הייססט, ער ווערדע דעמנאכסט דיא וויענער אוניווערזיטאט איבערהויפט פערלאססען.

* (דיא וואהל אין דונאסערדאהעלי) האט געסטערן שטאטטגעפינדען אבער צו קיינעם פאזיטיפען רעזולטאט געפיהרט. דיא מייסטען שטיממען, 874, האט וואהל לודוויג קרויס ערהאלטען; דא יעדאך דיא אבזאלוטע מאיאריטאט 920 בעטראגט, אונד 714 שטיממען אויף בארטאל ענטפיעלען, מוסס צווישען דיעזעם אונד קרויס איינע שטיכוואהל פארגענאממען ווערדען. גראף קעגלעוויטש קאממט אויסער בעטראכט, דא אויף זיינען נאמען בלאס 253 שטיממען אבגעגעבען וואורדען.

* (איין יידישער ריכטער.) אויס נאדי-אקלאד ווירד אונז געשריעבען: "אין דער פאן היער נאהענעלעגענען געמיינדע לאזשארד (קאמיטאט סאלנאק - דאבאקא) וואורדע דער נאך יונגע יידישע בירגער העררר איזראעל ניימאנן מיט גראססער שטיממענמעהרהייט צום ריכטער געוואהלט. דער געוואהלטע איזט שטרענגגלייביגער יודע. זיעגטע איבער 2 רומענישע קאנדידאטען."

* (פערווייגערטע בעשניידונג.) וויר בעריכטעטען נייליך, דאסס אין דעם דארפע ארליטש קיין מוהל דאס דעם דארטיגען יידישען ווירטהסהויזער ווינעלמאנן געבארענע זאהנלייין בעשניידען וואללטע, וויל דער בעל ברית איינעם אלטען יידען דאס ווירטהסהויז אויסגעדונגען האטטע. נון טהיילט מאן אונז מיט, דאסס ענדליך אם פערגאנגענען פרייטאג אן דעם קינדע דיא בעשניידונג פאללצאגען וואורדע, נאכדעם דער פאטער דאס פייערליכע פערשפרעכען געגעבען האטטע, דאס ווירטהסהויז צו רוימען. יעטצט אבער בעהארט העררר ווינעלמאנן ווידער דאביא, פאן זיינעם פלאטצע ניכט צו וויכען.

* (איין הונדערטיאהריגער בעטטלער.) פאר איינינען טאגען וואורדע אין וויען דער הונדערט יאהרע אלטע ערווערבס- אונד בעשעפטיגונגסלאזע לעאפאלד קאהן פאן איינעם "וואכמאן" וועגען בעטטעלנס אויף דער שטראססע ארעטירט. ביים בעצירקסגעריכטע קאם דער הונדערטיאהריגע אהנע שטראפע דאפאן; דיגן וויעוואהל דער שטאאטסאנוואלט דיא בעשטראפונג דעס אנגעקלאגטען וועגען בעטטעלנס בעאנטראגטע, שפראך איהן דער ריכטער מיט דער הומאנען בעגרינדונג פריי, דאסס דער אנגעקלאגטע אין אנבעטראכט זיינער קערפערליכען שוואכליכקייט ניכט ארבייטען קאננטע, אונד זיך אויך קיין ארבייטגעבער פינדען דירפטע, דער איינען הונדערטיאהריגען מאנן בעשעפטיגען ווירדע. דיא גאטטין דעם פרייגעשפראכענען דאנקטע פיר דען פריישפרוך אונד זאגטע: "ביטטע שאן, קאיזערליכער העררר ראטה. מיין מאנן איזט ניכט מעהר הונדערט יאהר' אלט. יוסט איז ער געסטערן 101 יאהר אלט געווארדען."

* (וויא בלייבט שטאנלייא?) וויר האבען אין פריהערער נוממער געמעלדעט, דאסס איינע איינענע עקספעדיציאן נאך דען אונווירטהליכען געגענדען אפריקא'ס ענטזענדעט וואורדע, אום צו ערפאהרען, וואס אויס דעם בעריהמטען אפריקאפארשער שטאנלייא געווארדען זייא, דער מיט זיינען 800 בעגלייטערן פערשאללען איזט. נון ווירד אויס דער בעלגישען הויפטשטאדט בריססעל, דעם זיטץ דער "קאנגא"-רעגיערונג, צו דיעזעם געגענשטאנדע פאלגענדעס געשריעבען: אם 17-טען ד. מ. איזט היער אין בריססעל דיא קאנגאפאסט אנגעקאממען, פאן דער מאן ענדליך נאכריכטען איבער דאס שיקקזאל שטאנלייא'ס צו ערפאהרען האפפטע; אבער זיא בראכטע נור דיא קורצע מעלדונג מיט, דאסס אויף קיינער איינציגען קאנגאשטאציאן זייט דעם 10-טען אויגוסט אירגענד איינע נאכריכט איבער דאס פערבלייבען שטאנלייא'ס איינגעטראפפען זייא. מאן קאנן זיך דיעזען אומשטאנד נור דורך אירגענד איינען גראססען אונגליקספאלל ערקלארען, דער דעם בעריהמטען פארשער אונד זיינער בעגלייטונג צוגעשטאססען זיין מוסס. מאן בעזארגט, דאסס שטאנלייא זיך פיעללייכט אין גראססער געפאהר בעפינדעט. דעסהאלב וואורדע איינע עקספעדיציאן פאן 60 בעוואהרטען זאלדאטען אונטער לייטונג דעם הויפטמאננעס וואן דער וועלדע ענטזענדעט, אום וועניגסטענס ערקונדיגונגען איבער דאס שיקקזאל שטאנלייא'ס איינצוציעהען.

* (דער צוזאממענברוך איינעס פעטערסבורגער באנקהויזעס.) אין פעטערסבורג האט דאס גראססע באנקהויז פעהלאיזען דיא צאהלונגען איינגעשטעללט. דאס מאכט גראססעס אויפזעהען בעזאנדערס זייט בעקאננט וואורדע, דאסס אין דער הינטערלאססענשאפט דעם ערסט קירצליך פערשטארבענען שעפס דעם הויזעס פיעלע אונבעצאהלטע וועכסעל פאן איינעם דער הערצאגע פאן לייכטענבערג אונד פאם גראספירסטען ניקאלאי, דעם אנקעל דעס רוססישען קאיזערס, פארגעפונדען וואורדען. עבענזא צייגט עס זיך, דאסס פיעלע ווערטהפאפיערע, וועלכע דעם באנקגעשאפטע אנפערטרויט ווארדען וואראן, גאנצליך פעהלען. דער מילליאנאר נעטשאיעפף מאלצעפף ערליידעט איינען שאדען פאן 500,000 רובעלן אונד דער שטיינרייכע פירסט יוססופאפף, דעססען טאכטער איינסט דער פירסט אלעקסאנדער פאן בולגאריען הייראטהען וואללטע, זאגאר פאן 800,000 רובעלן. מאן

געשיכטע

דעם אונגארישען פרייהייטסקאמפפעס.

(20-טע פארזעטצונג.)

קאניג פערדינאנד ערמאהנטע דיא קראאטען, דאסס זיא זיך מיט דען אונגארן אויסזאהנען זאללטען, וויל זיא נור דאדורך איהרע פרייהייט געגען איהן אן דען טאג לעגען קאננטען. צוגלייך ערקלארטע דער קאניג, דאסס ער, זא לאנגע זיינע קראנקליכקייט אנהיעלטע, דורך דען ערצהערצאג יאהאנן אין וויען פערטרעטען זיין ווירדע, דער צוגלייך דען אויסגלייך מיט אונגארן צו איבערנעהמען האטטע.

נאך דער אודיענץ בייא דעם קאיזער שטעללטע זיך יעללאטשיטש אויך דעם ערצהערצאג פראנץ קארל אונד דעססען גאטטין, דער ערצהערצאגין זאפיע, פאר, פאן דענען ער מיט בעזאנדערער פריינדליכקייט עמפפאנגען וואורדע. דיא לעטצטערע, וויל מאן וויססען, זייא פאן דער רעדע דעם באנוס דערמאססען גערירט ווארדען, דאסס פאן איהרען בלייכען וואנגען טהראנען פלאססען.

שליעססליך געשאה ניכט דאס מינדעסטע, אום דען האכפערראטהספראצעסס געגען יעללאטשיטש אין גאנג צו ברינגען.

פאן איננסבריקק רייזטע יעללאטשיטש נאך וויען, שיינבאר אונטער דעם פארוואנדע, אום דארט מיט ערצהערצאג יאהאנן צו קאנפערירען, טהאטזאכליך אבער אויס דעם גרונדע, אום מיט דעם וויענער מיניסטעריום זיינען פלאן אים געהיימען ווייטער אויסצושפיננען.

אם 29. יוני קעהרטע דער באנוס נאך אגראם צוריקק, וואו ער מיט דער גראססטען בעגייסטערונג עמפפאנגען וואורדע. ער טרוג דיא ערגעבניססע זיינער רייזע פאר אונד ריעף דאדורך אין דען געמיטהערן דיא פאלקאממענסטע בעפרידיגונג הערפאר. אויך טהיילטע ער זיינע קאנפערענץ מיט ערצהערצאג יאהאנן איבער דען אויסגלייך מיט אונגארן מיט. פיעלע וואללטען דאפאן ניכטס הערען אונד ריעפען יעללאטשיטש צום דיקטאטאר אויס.

אינדעם ער דאדורך דיא געוואססטע געוואלט איבער קראאטיען אין זיינע הענדע בעקאם, זאה ער זיך אם ציעלע זיינער וינשע.

פאן דער האפפארטייא אויפגעמונטערט, שפראך ער עס יעטצט בערייטס ענטשיעדען אויס, דאסס ער צום אויסגלייכע מיט אונגארן נור אונטער איינער בעדינגונג דיא האנד ביעטען וואללטע, ווענן נעמליך אונגארן נאכגעבע, דאסס עס דיא אונאבהאנגיגקייט קראאטיענס אנערקעננע, צוגלייך מיט דעם קאיזערשטאאטע איין ענגערעס בינדניסס איינגעהען אונד דאס אונגארישע קריעגס- אונד פינאנצמיניסטעריום, אים געגענזאטצע צו דען געזעטצען, דער פערוואלטונג דעם וויענער מיניסטעריומס אנהיימגעבען וואללע. מיט איינעם ווארטע: דער באנוס שפראך אלס אבערסטע בעדינגונג דיא פארדערונג אויס, דאסס דאס אונגארישע מיניסטעריום אויפגעהאבען אונד דיא פערוואלטונג אללער וויכטיגערן אנגעלעגענהייטען אין דיא הענדע דעם וויענער מיניסטעריומס געלעגט ווערדען זאללטע.

נאך זאלכען פארגאנגען מוססטע זעלבסט דער בלינדע ערקעננען, דאסס יעללאטשיטש ניכטס אנדערעס וואר, אלס דער בעפאללמעכטיגטע אגענט דער האפפארטייא.

באלד טראט אויך דאס וויענער מיניסטעריום ענטשיעדען אויף.

איינינע טאגע נאך דען אביגען בעגעבענהייטען ריכטעטע עס איין "מעמאראנדום" אן דאס אונגארישע מיניסטעריום, אין וועלכעם דיעזעס אויפגעפארדערט וואורדע, זיך יע עהער מיט יעללאטשיטש אויסצוגלייכען, "ווידריגענפאללס מאן גענאטהיגט זיין דירפטע, דער נייטראליטאט געגענאיבער אונגארן צו ענטזאגען." מיט אנדערען ווארטען: אונגארן זאללטע זיך דען אונגערעכטען ווידעררעכטליכען אונד שמאהליכען פארדערונגען יעללאטשיטש פיגען, דענן אים ענטגעגענגעזעטצטען פאללע ווירדע מאן צוואנגסווייזע אויפטרעטען מיססען.

ווייטער איינינע טאגע שפעטער ערשיען איין צווייטעס שרייבען דעס וויענער מיניסטעריומס אן דיא אונגארישע רעגיערונג, וועלכעס דיא פארדערונג ענטהיעלט, דאסס מאן דאס ק. ק. מיליטער אין קראאטיען מיט געלד פערזעהען מעגע. צוגלייך וואורדע דיא אנציינע געמאכט, דאסס, אונטער נאכטהייליגער פעררעכנונג מיט דער אונגארישען רעגיערונג, דעם באנוס יעללאטשיטש צור בעשטרייטונג דער הערעסאויסגאבען 150,000 גולדען אין זילבער איינגעזאנדט וואורדען זייען.

דיא לעטצטערע פערפיגונג דעם וויענער מיניסטעריומס פערלעטצטע דיא געזעטצע ביז טיעף אינס איננערסטע. פאן דער אונגארישען רעגיערונג פיר דען רעבעללען יעללאטשיטש געלד צו פארדערן, וואר איין פארגעהען, פיר וועלכעס זיך אים ווארטערבוכע דעם אנשטאנדעס קיין אויסדרוקק פינדעט.

כשר ווין מכרם של ישראל.
של פסח.

געפּערטיגטער אָפּפּערירט, וויא אלליאָהר-ליך, אויך הייער ווינע איגענע פּעבזונג „כשר נאטורוויינע“, אב היעזיגער באהן, צו נאכ-שטעהענדען פּרייזען עקסקלוזיווע געבינדע, אונד צוואר:

1886-ער ראָטה פאָן 12 בין 16 פל.
„ ווייסס פאָן 15 בין 18 „
1887-ער ראָטה פאָן 15 בין 18 „
„ שיללער פאָן 10 בין 14 „
„ ווייסס פאָן 14 בין 16 „

דער פערזאנדט געשיעהט נור געגען ענט-שפּרעכענדע אנגאבע פאָן 50 ליטער איפּפּאָרטס, אונד ווירד דער רעסטבעטראג זאממט געבינדע נאכגענאָממען. לעטצטערעס היגעגען אויך צום בערעכנעטען פּרייז פראַנקאָ רעטור גענאָממען.

אויף דירעקטעס פערלאנגען זענדע איך הכשר פאָן ארמו״ר הגאון נ״י.

האָכאכטונגספאָלל
LEOPOLD ENGELMAN,
Bonyhád, nächst Szegszárd.

מאָן לעזע אונד שטוינע!

וואס נאָך סאָר גאנץ קורצער צייט אונמאָגליך שיען, איזט יעטצט צור וואַה-רען ווירקליכקייט געוואָרדען. דיא יעטצי-גען פּרייזע דער אוהרען זינד נאָך פיעל ניעדריגער, אלס דיא הערשטעללונגסקאָ-סטען דערזעלבען סאָר גאנץ קורצער צייט.

אלס פּערזיעשער איינער דער גראָססטען שוויי-צער פאבריקען פיר רעמאָנטאָאר-שפּעציאַליטאָטען ער-לייבע איך מיר נאָכפאָלגענדע נאָטירונגען אלס פיר יעדערמאנן גאנץ בעזאָנדערס געאייגנעט צו עמפּפעהלען.

1 רעמאָנטאָאר-אוהר פל. 5,50	אין שאָנסטעם זילבער-ניק-קעל מיט עכטעם עמאַיל-ציפפערבלאַטט אונד זעקונ-דענציינער, עלעגאנט אונד גושנעהענד, קאָסטעטע פריי-הער פל. 8,50.
1 רעמאָנטאָאר-אוהר פל. 10,25	אין עכטעם 13-לאָטהיגען זילבער, זעהר עלעגאנט, אָפ-סען, קאָסטעטע פריהער 16 פל.
1 רעמאָנטאָאר-אוהר פל. 15,50	אין עכטעם 13-לאָטהיגען זילבער, מיט 3 זילבערמאָג-טעלן, אנקער ligne droite. 15 רובינ. גאראנטירט פאָר-ציגליך געהענד, זעהר שטאַרק, קאָסטעטע פריהער 24 פל.
1 רעמאָנטאָאר-אוהר פל. 16,50	(שפאניאָל) דאס אידעאל איינער אוהר, אין עכטעם 13-לאָטה. זילבער מיט 3 זילב. אונד 2 גלאז-שטויב-מאָנטעלן, אנקער, 15 ligne droite רובינ. גאראנטירט פאָרציגליך געהענד, אונצערשטאָרבאַר, קאָסטעטע פרי-הער 32 פל.

איך מאכע דאס פּ. ט. פּובליקום דאראויף אויפ-מערקזאם, דאסס דיא איהרען פּראַכט דעם ענאָרם ביללגען פּרייזעס נור פיינסטער קוואליטאט זינד, וואָפיר איך פאָללע גאראנטיע לייסטע. פערזאנדט געגען באאר אדער פ. ק. פּאָסטנאכנאהמע.

אללייןפערקויף פיר אָסטעררייך-אונגארן ביי
S. Blodek, Wien, II., Schreigasse Nr. 9/7.

STERNBERG ARMIN,
Musik-Instrumenten-Fabrik,
Bndapest, VII. Bezirk, Kerepeserst. 36.

נייעסטעס! הארמאָניאו מפּלאטעמיט 12 קלאפּפּען, דורך לכיי-טעס בלאזען אין דאס מונדשטיק שפּרעכען דיא זעהר אנ-גענעהמען מאָנע אן. פאָן יעדערמאנן ואפאָרט לייכט צו ער-לערנען. פּרייז 2 פל. מיט 300 דער פּערשיערענסטען מוזיק-אינשטרומענטע איללוסטרירטע קאטאלאָגע גראטיס אונד פראנקאָ. איבער הארמאָניקא אונד הארמאָניאום סעפּאראטע איללוסטרירטע קאטאלאָגע.

אנצייגע.

דיא ערגעבענסטגעפּערטיגטען בעעהרען זיך, דעם האָכגעשאָטצטען פּובליקום, וועלכעס נאָך בע-ציגליך „יין נסך“ חרד על דבר ד׳ איזט, היעמיט דיא האָפליכסטע אנצייגע צו מאכען, דאסס נור אויס-שליעסליך ויר אללין הייער אין דען בעסטבע-ריהמטעסטען וויינגעגענדען זיעבענבירגענס אויסגע-צייכנעטע פּסח-וויינע אונטער פּערזאָנליכער אויפ-אונד אויפזיכט בהכשר גמור בערייטעטען אונד צו פאָלגע זעהר גינסטיגען קויפּעס זינד וויר אין דער אנגענעהמען לאגע, דיעזע פּסח-וויינע צו שטיינענד ביללינגען פּרייזען רעכנען צו קאָננען, אונד איבער-הויפּט מיט ריינסטעם בעסטען געוויססען זאָלכע אלס „כשר“ יעדעם צו עמפּפעהלען. צוגלייך צייגען וויר דעם געעהרטען פּובליקום אן, דאסס וויר אויך אן נסך-וויינען איינע גראָססע אויסוואהל האבען, אין-דעם וויר אום געניינטען צישפּריך ביטטען, האבען וויר דיא עהרע צו צייכנען

שלמה פּאָללאק
בהמאוה״ג אב״ד דק״ק סאסרעגען.
צבי קאסטנער.

פּרייזע דער פּסח-וויינע:

טיש-וויינע א פל. 16 פל. 18 אונד פל. 20
באקאטאר „ פל. 24 פל. 26 „ פל. 30
מישקאטעלער א פל. 32 „ פל. 34
אללעס פּער העקטאָליטער.

פּרייזע דער נסך-וויינע:

טיש-וויינע א פל. 12 פל. 14 פל. 16 פל. 18 או. פל. 20.
85-ער צעלנייער פל. 22 פל. 24 פל. 26 פל. 28 או. פל. 30.
זאָ אויך דעזערט-וויינע פל. 35 פל. 40 אונד פל. 50
אללעס פּער העקטאָליטער.

אדרעססע:
POLLAK & KASTNER
Grossweinhändler, Klausenburg.

FEIWEL LIPÓT
Budapest, Aradigasse Nr. 60.

של פסח.

שליוואָוויטץ של פסח מיט הכשר פאָן הרב הגאון אב״ד דפה, איגענע ערצייגונג, בעסטע קוואליטאט, פּערזענדע איך מיט נאכנאהמע אין געבינדען פ. 20—50 ליטער פיר 36 קר. פר ליט.

„ „ „ 34 „ „ 100—50 „ „ „
„ „ „ 33 „ „ 250—100 „ „ „

אין געבינדען פאָן 250 ליטער איפּפּוערטס 30 פל. פּער העקטאָליטער.

אללעס זאמט פאס, אב באהנשטאציאָן Szilágy Somlyó.

Baruch Steiner,
Sliwovitz-Händler in Szilágy-Nagyfalu.

קאָנקורז.

אין דער איזר. ארטה. קולטוסגעמיינדע אין יאנקאָוואטץ (בארטשער קאָמיטאט) איזט מיט 15. אפּריל ד. י. דער פּאָסטען איינעס טיכטי-גען פערבעטערס אונד שוחט ובודק מיט **350** פל. יאהרעסגעהאלט, פרייער וואָהנונג אונד שחיטה צו בעזעטצען. רעפלעקטאנטען, וועלכע קבלות פאָן אנערקאננטען ראבבינערן בעזיטצען, וואָללען איה-רע געזוכע נעבסט צייגניססען לאָנגסטענס ביז 10. מאָרץ אן געפערטיגטען פאָרשטאנד איינזענדען. צום פּראָבעפּאָרטראג ווערדען נור דיא דאצו בערופענען צוגעלאססען. שפּעזען ווערדען לויט איבעראיינ-קונפט נור דעם אקצעפּטירטען פערגיטעט. מוהל ווירד בעפּאָרצוגט.

Jankovácz (Báreser Komitat)
IGNATZ BLAU, Vorsteher.

שטעללענגעזוך.

איין מורה הוראה ושו״ב ומוהל מומחה, נאָטהי-גענפאללס אויך קורא ובעל תפלה, דער פאָן גאוני וגדולי זמנינו אויטאָריזירט איזט, זייט יאהרען אין שטרענג אָרטה. געמיינדען פונגירט, ווינשט אין דיע-זען פונקציאָנען איינע בעשיידענע אנשטעללונג. יענע פ. ט. געמיינדען, וועלכע איינען זאָלכען פונק-ציאָנאָר בענאָטהיגען, מאגען זיך געפ. אן דיא עקס-פּעדיציאָן ד. בלאטטעס ווענדען.

מודעה.

הנני להודיע למכירי אשר סמכו עלי בענין קמח א-ד שימורים שגם בעת הבינותי זאת על טראָקקענע מיהל פלאכמעהל ויכלו להשיג אצלי ובקשתי שימהרו להודיעני די צרכם באפשר המוקדם למען אוכל למלאות לכל אחד רצונו. מחירו 30 צ״ל בעד קילא. הק׳ מאיר קאליש
סאבאד-סאללאש.
MAYER KALISCH Szabad-Szállás.

מגלות

אויף פיינעם פּערגאמענט, כשר אונד זעהר שאָן געשריעבען, פאָן רידמליכסט בעקאננטען סופרים, אָפּפּערירע איך הייער דעם געעהרטען פּובליקום פאָן 5 פל. איפּפּאָרטס ביז 15 פל. ראָלל-מגלות אויף פאפּיער זאָוויא מגלות מיט אונגארישער אי-בערזעטצונג א 10 קר. ווידערפערקייפער ערהאל-טען ענטשפּרעכענדען ראבאטט.

אויך הגדות אהגע, זאָוויא מיט דייטשער, יודיש-דייטשער, עברי-דייטשער אונד אונגארישער איבערזעטצונג, זאָ וויא מיט פיעלען פירושים, בראָ-שירט אונד אויך אין היבשען איינבאנדען, ביל-ליגסט בערעכנעט.

M. E. Löwy's Sohn,
Verlagsbuchhandlung. Budapest Königsgasse 1.

טעלעגראַמם-אדרעססע:
Löwy's Buchhandlung Budapest.

וויללאניער-ראָטהוויינע!

איינענבויא
כשר ושל פסח

אָפּפּערירע איך פאָן פל. 25, 30 ביז 35 פּער העקטאָ-ליטער אויך אין קליינען בעליעביגען געבינדען.

MORITZ GOLD, Villány. Ungarn.

יין כשר של פסח

בהכשר גמור תחת השגחת אדמו״ר הצדיק מוה׳ דוד שפּינגלער נ״י רב דקהל אָרטהאָדאָקסען דפה.— ראָטה- אונד שיללער-וויינע צו זאָלידעסטען פּרייזען פאָן 50 ליטער איפּפּאָרטס. בעסטע קוואליטאט. פּראָמפּטעסטע פּערזענדונג.

SAMUEL BRAUN, Gyöngyös.

הימטעל הערא‌בפאללענדען שנעעפלאָקקען נאך אללען זייטען הין פייששט. אינ'ס בית-המדרש ווירד צו זאָלכער צייט געוויסס קיינער פאָן דען „בעלי בתים" איינקעהרען; אויך קיינע דער פראָכטען לעבענסגענאָססינען דער הערדען שניידער אונד שוסטער ווירד זיך יעטצט צו דיעזעם געבייידע פעראיררען, אום דורך איינעם דער פענסטער צו ערשפאָהען, אָב איהר „טאָג-עססער", דער בענייגדער איהרעס „עולם הבא" ווירקליך לערנט, אָדער זיך דעם מיססיגגאנגע, דעם „ליעבען זיססען ניכטסטהון," ערגיבט, אָב ער דיא פיססע צו איהרעם „שטוהלע אים גן עדן" הערריכטעט, אָדער שלאָפט אונד זיך אום איהר זעעלענהייל גאר ניכט קיממערט. — אויך דער האנעשטאָל'ך ר' ש מ ו א ל, דער דיא געוואָהנהייט האט, דיא בחורים בייא דען בעלי בתים אונד גבאים צו פערלייםדען, זיא פאָר דענזעלבען דורך ערדיכטונגען אונד ליגען צו ערניעדריגען אונד דיעזע ארמען, ווירקליך אונשולדיגען יונגען לייטע פאָר יעדעם אנצושוואָרצען, דער איהן נור אנהאָרען וויללל, זיטצט יעטצט אונד שלוממערט. דיא בחורים קאָננען אלזאָ יעטצט אונגעהינדערט אונד פורכטלאָז שפיעלען אונד טהון, וואס זיא וואָללען.

אונד זיא פערשטעהען עס, דיעזע זעלטען וויעדערקעהרענדע שטונדע אויסצוניטצען, אונד יעדער איינצעלנע בעאיילט זיך, זיין העריץ פאָר דען אנדערען אויסצושיטטען, דען שטיין פאָן דעמזעלבען הערא‌בצוואָלצען, דער עס זאָ זעהר דריקקט. זיא שפרעכען דעסהאלב אללע ווירר דורך איינאנדער. מאנכמאל לאכען זיא לויט אויף, אבער אים זעלבען איינענבליקק זינד זיא אללע וויעדער מייזכענשטילל; זיא זעהען אנגסטליך דארטהין, וואָ ר' שמואל שלוממערט, אָב ער ניכט פיעללייכט וואך ווירד. מאכט דער געפירכטעטע איינע בעוועגונג, דאנן ערטאָנען איהרע שטיממען אים לערנענדען כאָר, ביז זיך ר' שמואל וויעדער ניכט ריהרט.

בעלוישען וויר איהר געשפראָך.

— אם שבת ווירד דער נייע רב אין שיל דרשנן.

— ער איזט דאך נאָך ניכט איינגעזעטצט?

— איך האב' עס פאָן ר' יחזקאל געהאָרט, דאסס ער דאס רבנות בעקאָממט, וייל . . .

„וייל? ווארום?" פראגען אללע איינשטיממיג אונד בליקקען שפאננונגספאָלל דריין, אלס ערווארטעטען זיא דיא אנטוואָרט מיט דעם גראָססטען אינטערעססע.

„ווייל ער איין עושר איזט," לוישעט דיא אנטוואָרט: „אויך זיין שוואָהער איזט זעהר רייך. ר' יחזקאל זאגט, דער נייע רב ווירד דאס גאנצע ערסטע יאהר קיינען געהאלט נעהמען."

„זאָ!?" רופען אללע ערשטיינט.

„ער איזט קיין זאָ גדול, וויא דער פריהערע רב זכרונו לברכה," מיינט איינער.

„יפתח בדורו כשמואל בדורו!" רופט איין אנדערער ציעמליך לויט.

אבער דא האט ער מיט זיינעם ציטאט וואס שאָנעם אנגעריכטעט: בייא נעננונג דעם נאמענס „שמואל" ווארד דער גלייכנאמיגע האנעשטאָל'ך ערוואכט. ער ווארף דורכבאָהרענדע בליקקע נאך דען בחורים אונד פלוכטע נאר פירכטערליך.

לעטצטערע בעגאננען נון וויעדער צו לערנען.

(פארטזעטצונג פאָלגט.)

איך האבע מיך נאך דעם פערברויכע דער מיר געזאנדטען סט. יאקאָבס-מאגענטראָפפען גאנץ וואָהל בעפונדען אונד בין נון, גאָטט זייא דאנק, פאָן דעם שרעקקליכען מאגענליידען בעפרייט. ווערדע אבער דען געברויך דער טראָפפען נאך איינע צייט לאנג פאָרטזעטצען; דעסהאלב ביטטע איך אום איינע נייע זענדונג. האָכאכטונגספאָלל יאָהאנן מאָקקעל, ניעדער-מייזעל. אבינע סט. יאקאָבס-טראָפפען זינד נור עכט (שוטצמארקע: „J." אים שטערן) צו האבען אין דען אפאָטהעקען: פלאשע א. וו. — 60 קר. גראָססע פלאשע 1 פל. 20 קר. צענטראל-דעפאָה מ. שולץ, האננאָווער. עשערשטר. 10, דעפאָטס

Apotheke Josef v. Török — Moldovanyi — F. v. Pillich — Szöllössy Istvan — und R. Egressy's Wittwe, sämmtlich in Budapest.

הומאָריסטישעס.

ביים רעליגיאָנס-אונטערריכט.

ל ע ה ר ע ר: זאג' איינמאל, קארל! ווער האט דען אבעל (הבל) געטאָדטעט?

ש י ל ע ר: איך ביטט' הערר לעהרער, איך ווייסס עס ניכט.

ל ע ה ר ע ר: וואס? דוא טויגעניכטס . . .

ש י ל ע ר (ערשראָקקען): אבער איך ביטט' הערר לעהרער, א י ך ו ו א ר ע ס נ י כ ט!

דאס איינגעבילדעטע איבעל.

איין עהעמאנן בעקלאגטע זיך געגען איינען בעריהמטען פראָפעססאָר איבער דיא אונטרייע זיינער פרויא.

„דאס איזט נור איין איינגעבילדעטעס איבעל," טראָסטעטע איהן דער פראָפעססאָר. „ניעמאנד שטירבט דאראן; אבער פ י ע ל ע ל ע ב ע ן ד א פ אָ ן."

צווייא שלעכטע ארבייטער.

איין ארצט, דער צוגלייך הויזאייגענטהימער וואר, האטטע דען האָף אין דיעזעם זיינעם הויזע פפלאסטערן לאססען אונד ווייגערטע זיך, דעם ארבייטער צו צאהלען, אינדעם ער שפראך:

„דוא האסט שלעכטע ארבייט געמאכט אונד זיא דאנן מיט ערדע בעדעקקט."

„בייא איהרעם געווערבע, הערר דאָקטאָר," ענטגעגנעטע דער ארבייטער, „ווירד נאָר אָפט שלעכט געארבייטעט, דיא שלעכטע ארבייט דאנן מ י ט ע ר ד ע ב ע ד ע ק ק ט אונד דעננאָך גוט בעצאהלט."

דער ארצט פערשטאנד איהן, שפראך קיין וואָרט ווייטער אונד צאהלטע.

איינגעזענדעט.

פאָן האלב 6 אוהר אבענדס ביז צום נאָכסטען מאָרגען איזט דאס זעכסאוהר-אבענדבלאטט דער „נ ו י ע נ ע ר א ל ל ג ע מ י נ ע צ י י ט ו נ ג" דאס איינציגע אין וויען ערשיינענדע בלאטט; עס ווירד דאהער אויך פאָן אינזערענטען מיט פאָרליעבע בענוטצט.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען געמיינדע איזט דיא שטעללע דעם ערסטען שוחט ובודק מומחה, קורא, דער צוגלייך איין פארציגליכער בעל תפילה זיין מוסס, מיט איינעם וואָכענטליכען געהאלט פאָן 8 פל., פרייער וואָהנונג, האלבער שחיטה אונד איבליכען עמאָלומענטען פערבונדען, צו בעזעטצען. — בעווערבער אום דיעזע שטעללע מיססען פאָן 3 אנערקאננטען ארטהאָדאָקסען רבנים קבלות האבען אונד זיך אונבעדינגט ביז לאָנגסטענס חג הפסח הבע"ל איינעם פראָבעפאָרטראגע אונטערציעהען. — דיעזער פאָסטען איזט לאָנגסטענס ר"ח אייר הבע"ל צו בעזעטצען, אונד ווערדען רייזעשפעזען נור דעם אקצעפטירטען פערגיטעט.

Szikszó, im Feber 1888.

ISRAEL SPIRA, Präses.

קאָנקורז.

אין דער געמיינדע נ א ד י - ט א ר ק א נ י איזט דיא שטעללע איינעם שוחט ובודק, דער צוגלייך איין גוטער בעל קורא ובעל תפילה איזט, מיט איינעם יאהרעסגעהאלט פאָן 250 פל. אם ר"ח נ י ס ן הבע"ל צו בעזעטצען. בעווערבער מיססען מיט קבלות פאָן אנערקאננטען אָרטהאָדאָקסען רבנים פערזעהען זיין.

Nagy-Tarkány, 19. Feber 1888.

SAMUEL GOLDFINGER, Gemeindepräs.

קאָנקורז.

אין דער איזר. ארטה. קולטוסגעמיינדע צו נ א ד י - ק א ל ל א איזט מיט ר"ח א י י ר הבע"ל דיא שטעללע איינעם עופות-שוחט אונד שמש, דער צוגלייך טיכטיגער פאָרבעטער זיין זאָלל, מיט איינעם יאהרעסגעהאלט פאָן 250 ביז 300 פל. נעבסט פרייער וואָהנונג צו בעזעטצען. — גסה-שוחט ווירד בעפאָרצוגט. דער קאָנקורז ענדעט אם פסח הבע"ל. רעפלעקטאנטען מיססען פאָן אנערקאננטען ראבבינערן איטאָריזירט זיין. נור דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא רייזעשפעזען פערגיטעט. דעם בעטרעפפענדען איזט עס געשטאטטעט, איינען אונטער-שמש צו האלטען.

Nagy-Kálló, 17. Feber 1888.

SAMUEL KOHN, Vorsteher.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען איזר. ארטה. געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעם שוחט ובודק, דער צוגלייך איין גוטער בעל תפילה וקורא זיין מוסס, אם ר"ח א י י ר הבע"ל מיט איינעם וואָכענטליכען געהאלט פאָן 4 פל., פיר ימים נוראים עקסטרא-האָנאָראר 30 פל., אונד נעבענעמאָלומענטען צו בעזעטצען. רעפלעקטירענדע וואָללען איהרע קבלות פאָן אנערקאננטען רבנים ביז 15-טען מאָרץ ד. י. איינזענדען. — שפעזען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערגיטעט.

Szatmár-Hegy (Com. Szatmár)

JOSEF KOLB, Gemeindevorsteher.

קאָנקורז.

אין דער היעזיגען איזר. ארטה. געמיינדע איזט אם ר"ח אייר הבע"ל דיא שטעללע איינעם שוחט ובודק צו בעזעטצען, דער אויך איין גוטער בעל תפילה ובעל קורא זיין מוסס. געהאלט פער יאהר 300 פל., פרייע וואָהנונג, שחיטה אונד נעבענבייליכע נעבענאיינקינפטע. רעפלעקטאנטען וואָללען איהרע, מיט קבלות פאָן ארטהאָדאָקסען רבנים אונד מיט צייגניסס איבער פאמיליענשטאנד פערזעהענען געזוכע אן דען געפערטיגטען איינזענדען. דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא רייזעשפעזען בעצאהלט.

Nagy-Bajom (Comitat Bihar).

MORITZ SPITZER, Präses.

קאָנקורז.

פאָן זייטען דער ביהארער איזר. ארטהאָדאָקסען געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעם שוחט ובודק, דער איין טיכטיגער בעל תפלה, קורא אונד מוהל איזט אונד פאָן אנערקאננטען ארטהאָדאָקסען ראבבינערן זאָוואָהל מיט קבלה, אלס אויך התרה על ושט וצימת הגידים פערזעהען זיין מוסס, אם ר"ח א י י ר הבע"ל צו בעזעטצען. דערזעלבע האט אויך צווייטמאל וואָכענטליך אין דעם איינע פיערטעלשטונדע ענטפערנטען דאָרפע דאס שלאכטען צו פערזעהען. מיט דיעזעם פאָסטען איזט איין יאהרעסגעהאלט פאָן 300 פל., פרייע וואָהנונג אונד נעבענעמאָלומענטע פערבונדען. רייזעשפעזען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערגיטעט.

Bihar, 13. Feber 1888.

MICHAEL FRIED, Präses.

קאָנקורז.

אין דער איזר. געמיינדע האראסטי בייא בודאפעסט איזט דיא שטעללע איינעם פאָרבעטערס, ש"ב וקורא, דער צוגלייך רעליגיאָנס-אונטערריכט ערטהיילען קאנן, אם 1. מאי 1888 צו בעזעטצען. יאהרליכער געהאלט 325 פל. אונד 75 פל. שחיטה, אויססערדעם פרייע וואָהנונג. מוהל ווירד בעפאָרצוגט. דער אקצעפטירטע ערהאלט זיינע שפעזען ערזעטצט.

Haraszi (Pester Comitat).

Der Cultus-Vorstand.

גלויבט, דאסס דער צאר דיא וועכסעל דעם גראָססשירסטען בעצאהלען ווירד.

„(מאססענפערהאפטונג אין מאסקויא.) לויט בעריכטען איס מאָסקויא ווארדען דאָרט אין דער נאכט אויף דען 16. ד. אים הויזע איינער פרויא יעראָכינא, אונווייט דעם קורסקער באהנהאָפעס, 108 יונגע לייטע, מאָננער אונד פרויען, וואָהרענד איינער פערזאממלונג פאָן פאָליציסטען איבערראשט אונד זאממטליך אין האפט גענאָממען. אונטער דען פערהאפטעטען בעפינדען זיך ראנגעזוכטע פאָליטישע פערברעכער אונד איים סיביריען ענטוויכענע פערבאננטע.

„(אים פראָצעסס ווילזאָן) ווארדע געסטערן דיא פערהאנדלונג פאָר דעם פאריזער פאָליצייא-געריכט בעענדיגט. דאס אורטהייל ווירד נאך אבלייף פאָן אכט טאגען בעקאננטגעגעבען ווערדען.

בייא דען „בני משה.“

מעהרערע העבראָישע צייטונגען פעראָפפענטליכען איינען בריעף, דעססען אינהאלט זעהר וועלטזאם קלינגט. אין דעם פאָן „פאָרט-סאיד, אם זועץ-קאנאל“ דאטירטען שרייבען ווירד געזאגט:

„פאָר איינינען טאגען קאם איך אין געשאָפטסאנגעלעגענהייטען היערהער אונד טראף אונערוואַרטעט דען ספאַרדישען חכם רבי יצחק הלוי איים טבריה, דער פאָן זיינער צווייטען רייזע צור אויפפינדונג דער „בני משה“ אונד דער „עשרת השבטים“ צוריקגעקעהרט איזט. ער האט דיא ענטפערנטעסטען ארטע אין אינדיען אונד כינא מיט לעבענסגעפאהר דורכרייזט, אונטער ווילדען שטאָממען, דערען שפראכען אונד זיטטען איהם פרעמד וואַרען. עס איזט איהם צוואר הויפּטזאכליך דורך מאנגעל אן ערהאלטונגסמיטטעל ניכט געלונגען, זיכערע רעזולטאטע צו ערציעלען. דאך האט ער זעהר ווערטהפאָללע בעריכטע מיטגעבראכט, דיא ווערטה זינד, פעראָפפענטליכט צו ווערדען.

„אין קאלקוטטא פאנד ער געגען 200 ניכטיודען, וועלכע דיא היימאטה דער „בני משה“ גענויא קאנגטען. דיעזע בעשריעבען איהם דיא ריכטונג דער רייזע דאהין ביז צום שטראָמע „סמבטיון“ אונד ערצאָהלטען געשפראָכסווייזע, דאסס דיעזער שטראָם 6 טאגע מיט געברויז דאהין ראללט, זאָ דאסס ער מיט זיינער שטראָמונג שטיינע פאָרטרייססט. וואָהרענד ער אם 7-טען טאגע פאָללשטאָנדיג רוהט. ער טראָקקנעט אן דיעזעם טאגע גאנץ איים. דער פלוסס זייא אין דער שטאדט לאססא אים לאנדע טיבעט אונד וואָהנען אן דעמזעלבען געגען פינף מילליאָנען (!) פאָן דען „בני משה“. דיעזע זייען דיא העררען דעם לאנדעס כינא (!). וועלכעס איהנען איינען יאָהרליכען טריבוט צאהלט.

„פאָר אונגעפאָהר 32 יאהרען האבע איין גראָססער יידישער קויפמאנן איים באבילאָניען געשאָפטע אין כינא געמאכט, אונד דא זיין געשאָפט פעהלשלוג, בליעב ער איינע בעדייטענדע סוממע שולדיג. דיא גלייבינער ווענדעטען זיך אן דיא כינעזישען געריכטע, אונד דעם קויפמאננע דראָהטע שטרענגע שטראפע. דא זאגטען איהם דיא מאָננער פאָן כינא: „זייא אונבעזאָרגט. אין ווענינען טאגען קאָממט דער פירסט דער בני משה, אום דען טריבוט איינצוקאססירען. ער איזט דיין גלויבענסגענאָססע אונד ווירד דיר געוויסס העלפען.“ פאָר דער אנקונפט דעם פירסטען ווארדען גראָססע פאָרבערייטונגען געטראָפפען; דיא שטראססען ווארדען געפעגט, דיא שטאדט איללומינירט א. ז. וו. דער אין נאָטה בעפינדליכע קויפמאנן רייכטע נון איינע ביטטשריפט אן דען פירסטען איין. זאָפאָרט בעפאהל דערזעלבע, דיא גאנצע ריקקשטאָנדיגע שולד דעם קויפמאננעס אויף דען צו ערהעבענדען טריבוט צו פעררעכנען. אן דען ביטטשטעללער אבער שריעב ער איין ערמאהנענדעס אנטוואָרטשרייבען, ווארום ער זיך אין דעם היידנישען לאנדע אויפהאלטע, וואָ ער אָהנע צווייפעל אָפט געגען דען שבת ענטווייהען אונד פערבאָטענע שפייזען עססען מיססע. — דער באבילאָניער טראט זאָפאָרט איבער קאלקוטטא דיא ריקקרייזע אן, מיט דעם אָרינאלבריעף דעם פירסטען אין דער האנד.

„גענאננטער יצחק הלוי וואר פאָר צווייא יאהרען אין באָמבאי אין אינדיען. דא קאם איין מאנן איים דער שטאדט סימלא, נאמענס לוי, דאהין. דיעזער איזט גענעראל אין ענגלישען דיענסטען איבער פיעלע טויזענדע זאָלדאטען, דיא דאָרט געגען דיא 10 שטאָממע אלס גרענצוואָכטער אויפגעשטעללט זינד (!) דערזעלבע גינג איינעס טאגעס אויף דער שטראססע. דא בעגעגנעטען איהם פיער מאָננער פאָן בעזאָנדערס קראָפטיגעם בויא אונד האָהער געשטאלט, וועלכע איהן לאכעלנד אנבליקקטען. ער פראגטע זיא אין אינדישער שפראכע: „ווארום לאכט איהר איבער איינען, דער אייך פרעמד איזט?“ זיא ערווידערטען: „ביזט דוא ניכט איין איזראעליט? וויר זינד אויך איזראעליטען.“ דא נאָהערטע ער זיך איהנען אונד פראגטע, וואָהער זיא וואָרען. זיא אנטוואָרטעטען: „איין טהייל פאָן אונז וואָהנט אים נאָרדען פאָן כינא, איין טהייל נאָרדליך דער שטאדט שטאנדאהאר אונד אנדערע אין דען בערגען, אונד וויר האבען זינאגאָגען אונד גאָטטעסהייזער.“ — דא פראגטע ער איינען: „פאָן וועלכעם שטאָממע ביזט דוא?“ ער אנטוואָרטעטע: „פאָם שטאָממע יודא.“ דער אנדערע זאגטע: „פאָם שטאָממע מאָדים.“ מעהר קאָננטע ער מיט איהנען ניכט שפרעכען, דא איין אינדיער הערציקאם, אונד דיא לייטע זאָגלייך איהרעס וועגעס גינגען. פאָן דיעזער טהאטזאכע וויססען אללע עהרענמאָננער אין באָמבאי, אויך דער בעקאננטע דאוויד סאססאָן (ששון), נור האלטען זיא עס געהיים.

„דער רייזענדע האט מעהרערע ריכטונגען צו דען בני משה פעסטגעשטעללט. דארנאך וואָרע דיא קירצעסטע שטרעקקע צו איהנען דורך דיא שטאדט טשיננאי, אונד צוואר: 20 טאגע מיט דאמפפשיפף צו וואססער אונד 15 טאגע צו לאנד. דער חכם יצחק הלוי האט דאמיט איבער זיינע קראָפטע געלייסטעט, אבער ער קאָננטע קיין רעזולטאט ערציעלען, ווייל ער דאצו ווענינסטענס 50 פפונד שטערלינג ברויכט.“

דער בריעף שליעססט מיט פאָלגענדען וואָרטען: „איך האָפפע, דאסס דיא פאריזער „אלליאנס איזר.“ איינען פערטרויענסמאנן דאהין זענדען ווירד, אונד מיט נאָטהיגער הילפע ווירד דאמיט גראָססארטינעס ערדייכט ווערדען. פיעלליכט נאר איינע צופלוכטסשטאָטטע פיר דיא צערשטרייטען פערפאָלגטען יודען.“

דער איר־זינניג געוואָרדענע בחור.

„וועהר איבער געוויססע דינגע ניכט דען פערשטאנד פערליערט, דער האט ניעמאלס איינען צו פערליערען געהאבט.“ זאָ, אָדער וועניגסטענס אין אָהנליכעם זיננע, אייססערט זיך איין גראָססער דייטשער דיכטער.

דיא ערצאָהלונג, וועלכע הייטע אלס **פרייטאגס-פעיללעטאָן** אין אונזערעם בלאטטע בעגיננט, אונד צו דער וויר דען שטאָפף אין גראָססען אויסצוגען דעם אין ווארשויא ערשיינענדען העבראָישען יאָהרבוכע „האסיף“ ענטנעהמען, האט איינען תלמיד-שילער צום העלדען, דער אונטער אללען זיינען קאָללעגען דורך שארפזינן אונד פערשטאנד אם מייסטען גלאָנצטע. לעטצטערען אבער שליעססליך איבער „געוויססע דינגע“ פערליערט.

דיעזע „געוויססען דינגע“ אויך נור אנצודייטען, איזט ניכט היער דער פלאטץ. דער ג. לעזער ווירד זיא אויספיהרליך געשילדערט פינדען אים פערלויפע דער שפאננענדען ערצאָהלונג זעלבסט, דיא וויר מיט דיעזען ווענינען ציילען נור דער געניינטען אויפמערקזאמקייט אונזערעס פ. ט. פובליקומס עמפפעהלען האבען וואָללען.

שליעססליך וואָללען וויר נור נאך בעמערקען, דאסס זאָ מאנכעס, וואס אין דיעזער ערצאָהלונג פאָרקאָממט, זאָוואָהל אים געשפראָכע, אלס אויך אים גאנצען טהון אונד לאססען דער האנדעלנ-

אויף דיעזע פאָרדערונג אנטוואָרטעטע דער אונגארישע פינאנצמיניסטער אונד ערקלאָרטע ענטשיעדען, דאסס ער איינע פרעמדע איינמישונג אין דיא פערוואלטונג דער אונטער דער אונגארישען קראָנע שטעהענדען רייכע אונד לאָנדער ניכט דולדען קאָננע. „זאבאלד קראָאציען צום געהאָרזאם געגען דיא געזעטצע צוריקקקעהרע אונד זיינע בעדירפניססע בעקאננטגעבע, ווערדע דיא אונגארישע רעגיערונג דיעזעלבען בעפריעדיגען. עס זייא אבער איינע אונבעגרייפליכע פאָרדערונג, דאסס פיר דען אין וואַפפען שטעהענדען פיינד געזאָרגט ווערדען זאָללע. ווענן דאס אָסטערייכישע מיניסטעריום, וויא דיא אונגארישע רעגיערונג מיט שמערץ זעהע, דען עמפאָרערן געגען דיא קראָנע אונגארנס געלד צור אונטערשטיטצונג איינזענדע, זאָ זייא דיא אונגארישע רעגיערונג זאָ וועניג אין דער לאגע, דאסזעלבע צו ערזעטצען, אלס זיא פיעלמעהר דאריין איינע פאָרדערונג דעם אויפרוהרס געגען דען קאָניג ערבליקקען מיססע.“

אים איבריגען רעכנעטע דיא אונגארישע רעגיערונג ענטשיעדענע פערוואהרונג איין געגען יעדע נאך איממער שטאָרענדע איינמישונג דעם אָסטערייכישען מיניסטעריומס אין אנגעלעגענהייטען, וועלכע דיא פערפאסונג דעם אין אונגארן אונד דען דאמיט פערבונדענען טהיילען, זאָ וויא אין דער מיליטאָרגרענצע גארניזאָנירענדען מיליטאָרס אָדער וואס זאָנסט אימער בעטרעפפען, אונד זיא זאגטע, זיא ווערדע דיא איהר מיטגעטהיילטען נאָטען, ווענן ניכט גענינענדע אויפקלאָרונג געגעבען ווערדע, „אלס איינען אנגריף אויף דיא זעלבסטשטאָנדיגקייט אונגארנס אנזעהען.“

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

פאָליעטאָן.

דועלל־וואָטה אונד מאָנגעסמוטה.

(17-טע פאָרטזעטצונג.)

דער קאָממערציענראטה וואר פאָן האמבורג אבוועזענד. ער בעגאב זיך פערזאָנליך צור איינריכטונג איינעס נייען לאגערהויזעס, וועלכעס ער אויפוואָרטס דעם עלבעפלוססעס האטטע ערבויען לאססען. מאן שפראך אין דער שטאדט פיעל פאָן דער גראָססאַרטיגען אנלאגע דעם נייען האפענס אונד דער מאנאזינע, דערען רייטע אונגעהייער גראָסס וואַרען אונד דיא שאָטצע אללער וועלט-טהיילע בעהערבערגטען.

איינעס אבענדס, אלס מאטהילדע וויעדער גראָססערע געזעללשאפט אום זיך פערזאממעלט האטטע, ווארדע אויך היער פאָן דעם נייען אונטערנעהמען דעם קאָממערציענראטהעס פיעל געשפראָכען.

אין איינער אנוואנדלונג איהרעס טראָטציגען איבערמוטהעס ליעד מאטהילדע דיא גאנצע געזעללשאפט, אין וועלכער זיך אויך לייטנאנט באראָן ריעטבערג מיט מעהרערען קאמעראדען בעפאנד, צו איינעם געמיינשאפטליכען אויספלוגע נאך דעם פאָן איהרעם פאטער ערריכטעטען נייען לאגערהויזע איין.

דיעזע איינלאדונג ווארדע אללערזייטס מיט לויטעם יובעל אונד פריידיגער צושטיממונג אויפגענאָממען.

דער קאָממערציענראטה וואר ניכט וועניג איבערראשט, אלס איהן אם נאָכסטען מאָרגען פלאָטצליך דיא גאנצע אונערוואַרטעטע געזעללשאפט לאכענד איבערפיעל אונד צום פריהשטיקק איינלוד. ער מיססטע זיך צווינגען, פריינדליך צו זיין, וואס איהם ניכט געלינגען וואָללטע, דא ער אויך דען לייטנאנט באראָן ריעטבערג אין דער געזעללשאפט ערבליקקטע.

דער קאָממערציענראטה וואר יעדאך צו גוטמיטהיג, אום איין פריידענשטאָרער צו זיין; ער צוואנג זיך דאהער צור הייטערקייט, אים שטיללען אבער נאהם ער זיך פאָר, מיט מאטהילדע שפאָטער איינע ערנסטע וואָרטע דאריבער צו שפרעכען, דאסס זיא וויעדער דיא געזעללשאפט דעם ווינדיגען לייטנאנטס דולדע.

אין דער גראָססען וואארענהאללע האטטע מאן אן אללען עקקען אונד ענדען אויף פאָססערן אונד קיסטען שפייזען געטראָנקע הערומגעשטעללט, צו וועלכען זיך דיא געזעללשאפט, אונטער גראָססער הייטערקייט, אויף קליינען וואארענבאללען ניעדערליעסס. נון בעגאנן דאס עססען, טרינקען אונד לאכען.

נור דעם קאָממערציענראטה וואר ניכט לוסטיג צו מוטהע, ער קאם יעדע מינוטע אין שלימערע לוינע. ער בעאָבאכטעטע זיינע טאָכטער, אונד זיין פריפענדער בליקק ליעסס איהן ערקעננען, דאסס אויך זיא ניכט פאָם הערצען לוסטיג, דאסס איהרע הייטערקייט איינע מיהזאם ערצוואוננענע זייא, דאסס זיא היער לאכע, וואָהרענד איהרע געדאנקען אנדערסוואָ וויילען.

וויר וויססען, דאסס זיא איבער דאס בענעהמען הענגערס זיך געקראָנקט פיהלטע. זיא וואר אין איהרער ווייבליכען אייטעלקייט פערלעטצט, אלס זיא זאה, דאסס איהר בריי-

LIZAKOFSZKY A. DEZSÖ

פארמארם
Wilhelm Rischanek

האארהאנדלער,

הערדרען- או. דאמען-האאר-מאַרעוואַרענפאבריק

Budapest, Königsgasse Nr. 36.

פערפערטינט נאך דעם נייעסטען פאריזער מא-דעבלאסט אונד דער היינטיגען צייט אם ענטש-שפרעכענדסטען הערדרען או. דאמען-פעריקקען פאָן 10 בין 20 פל., דאמען-האלבפעריקקען פאָן 5 בין 8 פל., דינקעלפארבע נג שייטעל פאָן 2,50 בין 6 פל., שהעאטער-פעריקקען אויס קורצעם האאר אין יעדער פארבע אונד געשטאלט 4,50 פל. גראססטע געדערדראנג פאָן דאמען-האארפלעכטען, לאנגע פלאכע אונד דינקעלפארבע פאָן 1 פל. בין פל. 1,50, העלל 2 פל., אוים גלייכמאסביג לאנ-געם האאר דינקעלפארביג פאָן 2 בין 3 פל., העללפארביג פאָן 3 בין 5 פל., בגואנגרעם ראנג אין אללען פארבען פאָן 5 בין 10 פל., שטנפאניע-שטרנלאקקען אינאלערייא פאר-בען 2 פל. פער שטיקק, אלטע שייטעל ווער-דען נעפארבט אונד נייע מהיילע הינייננע-וועצט, פער שטיקק 2 פל. —פיינער שפעציאליטא-טען אין האארפלעכטע, נאמליך: אוהרקעטטען, ארמ-באנד, האלזבאנד, אהרנעהאנגע, רינגע או. ז. וו., אם בילליגסטען אונד נאך נייעסטער פאסאן. גראססטע ניע-דערלאגע דער פיינסטען שטירבאנדער, כאמע אונד האארפארבמיטטעל, ברוין אדער שוואַרץ, דערען פיר-וואכענטליכע עכטהייט אן פארבע אונד גוטע דויער גאראנטירט ווירד; פרייז 3 פל. — גראססטע גיעדער-ראגע אללערלייא פראנצאזישער אונד ענגלישער פאר-פימעריען. ביא פעריקקען ווערדען בעשטעללונגען נאך קאפפמאסס אונד ביא יעדעם האאר-ארטיקעל נאך מוסטער-איינזענדונג גענוי נאכגעאהמט עפנגעפ-פא ירט ניכט בעליעבינעס ווירד אומגעטוישט.

אום צאהלרייכען צושפרוך ביטטעט

A. DEZSÖ LIZAKOFSZKY, Haarhändler
Budapest, Königsgasse 36.

געגרינדעט 1872.

פאפיער איינקויפסקוועללע.

400	באגנען 8' ליניירט ברינעפפאפיער 84 קר., שטארק	1,20
400	וויססע קאָווערט 80 קר., פיין שטארק	1.10
500	באָגען שרייבפאפיער 1.40 קר., דיקעס	1.90
250	„ גאנז גישעפטספאָרמאט בריעפפאפיער	
	בלויא קארירט 1.30 קר., שטארק	1,60
1000	שטיקק האנפקאָווערטס פל. 140, פארביג פעסט	2,10

ביר ווידערפערקויפער 5%. פערזאנדט פער נאכנאהמע. לא-גער פאָן פאקס, זאקע, שפאגאט אונד זיגעללאקק.

Marcus Silberstein
Papierwaarengeschäft
Wien, II., Lilienbrunngasse 18. (Z)

וויכטיג פיר רעגאליען-פאבטער.

רום, שליוואָוויטץ, טרעבער, ליקאָרע אונד עססיג ערצייגט מאן אהנע אפפאראטע בילליגסט מיט עססענצען אונד אטהערישען אהלען פאָן

ארנאלד וואטטעריד

בודאפעסט, טיבאקגאססע, גענענאיבער דעם איד. טעמפעל

אפפעריירע פערנער: הייזענבלאזע, וויינבאקעטס, גלי-צערין, ענטווירונגספילווער, מיטטעל געגען אללע וויין-קראנקהייטען עטצ. פערנער: הימבערזאפט או' ציטראָנענזאפט פיר גאזעע-פיללונג. דאנן: טינטע, גלאנצווירבסע, וואשבלויפארבע, קארבאלזויירע אונד קארבאלקאלק. פרייזקוראנטע אונד מאניפו-לאציאנסביכער אין אללען שפראכען גראטיס.

צו דען אָסטערן אָפפעריירען
J. G. Zahn's Erben,
Budapest VII., Karlsring 9.

איהר רייכהאלטיגעם לאגער אין

☞ גלאזווארען, ☜

איינענעם פאבריקאט, פארצעלאן, שטיינ-גוט אונד לוקסוס-ארטיקעל צו דען ביל-ליגסטען פאבריקספרייזען.

גלאז-סערוויס פאָן 5 בין 2 פל. פיר 6 פערזאנען.

פארצעלאן-סערוויס פאָן 20 בין 200 פל. פיר 6 פערזאנען.

טהעע-, קאפפע-, מאקקא-סערוויס פאָן 5 בין 60 פל.

ק. אונד ק. אויסשל. פריוו.

וואש- או. אויסווינדמאשינע,

זיסטעם דאניעל עהרליך, וואשט אין 8 מינוטען איינע אנצאהל וואשע, ענטשפרעכענד 100 טאשענטיכערן אדער 10 העמדען עטצ. בראנק ריין, אהנע דיזעל-בע צו בעשאדיגען, וואָפיר גאראנטירט. לויט אור-טהייל דער פערשיעדענען זויר-קאמיססיאנען ביא מעהרערען אינ- אונד אויסלאנדישען נעווערבעאויס-שטעללונגען אלס דיא צוועקקענטשפרעכענדסטע או. לייסטונגספאהיגסטע וואשמאשינע דורך איינ-צייכנונגען אנערקאננט; בעזיטצט מיך פערנער אויף דיא ראָבענדען אייסדרונגען אללער פארטייען, ביא דענען זיך מיינע מאשינען אין געברויך בעפינדען, וואָ זיך דיזעלבען אלס אויסגעצייכנעט בעוואהרען. דיא שטעהען בערייטס ביא דען מייסטען שפיטאלערן, וואשאנשטאלטען, קלאסטערן, האטעלס אונד גראססע-רען הויזהאלטונגען עטצ. דעם אינ- אונד אויסלאנדעס אין פערווענדונג אונד עמפפעהלע איך היעמיט דיע-זעלבען צום אנקויפע.

Daniel Ehrlich,

Budapest, Csengerygasse, 53. פאבריקסקאנצלייא: אויסקינפטע אונד פראשפעקטע זאמט פרייזקוראנט פראנקא.

ריא קאיז. קאָנג. פריוו. דאמפף-ציכאריען-פאבריק פאָן

פאסט, מאיערהאָף או. וויטטמאיער

אין טארנאָוו (גאליציען)

ערצייגט אללע ארטען סורראגאט-קאפפע פיינסטער קוואליטאט צו בילליגסטען פרייזען אונטער גאראנ-ציע כשר של כל גאוני וצדיקי זמננו ובפרט של הרבנים הצדיקים הקדושים גאוני ארץ אשר מפיהם אנו חיים ומימיהם אנו שותים כקש"ת מו"ה משה דוד פריעדמאנן שליט"א מטשארטקאָוו ומו"ה יחזקאל האלבערשטאם שליט"א משיעניאווא ומו"ה ברוך האגער שליט"א מוויזניצא, וכבתי הצדיקים אינם משתמשים רק בהציכאריע הזאת כאשר העידו בעצמם במכתביהם.

פרייזליסטע עט הכשרים גראטיס אונד פראנקא.

K. K. Priv. Galizische Dampf-Cichorien-Fabriks-Gesellschaft
FAST, MAYERHOFF & WITTMAYER Tarnow.

מצבות.

ארנאלד כאָהן'ס גראבשטיינלאגער

Budapest, Waitzner-Boulevard Nr. 5.

(אן שבת אונד יו"ט געשלאססען.)

עמפפיעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא טרויריגע פפליכט דעם גראבשטיינזעטצענס צו ערפיללען האבען. — זעהר שאָנע גראבשטיינע אוים מארמאר אונד גראניט זינד אין גראָססטער אויסוואהל פאררא-טהיג. קאָררעקטע גראווירונגען, זעהר שאָנע שריפ-טען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

Nur 5 fl. 50 kr,

איינע נייע ערפינדונג

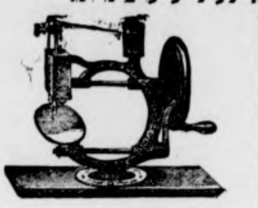

האט נ ך ניע אים לעבען זא פיעל גערעכטע בעוואונדערונג ערעגט, אלס דיא דורך דען פינדיגען קאפף דעם ענגלישען קונסט-מעכאני-קערס, הערדן מארסטאן, קאנסטרואירטע, פיר אללע שטאפפע גע-איגנעטע פראקטישע

אוניווערזאל-נאהמאשינע.

דיזע לייסטעט ביא יעדער נאה-ארבייט פארציגליכע דיענסטע.

קאסטעט קאמפלעטט **5.50 fl.**	זיא נאהט אהנע אונטערשיעד אללע שטאפפע. זיא איזט דויערהאפט אויס שטאהל אונד אייזען. זיא איזט איינ-פאך אונד לייכט צו האנדהאבען. זיא ווירד פאללקאממען ארבייטספאהיג געליעפערט. זיא בעדארף פאסט ניע איינער רעפאראטור.

דיא מאשינע האט איינע פאררינכטונג, דאסס דיא נאדעל ביא נאהען ניע ברעכען קאנן, אונד איזט אין יעדער ארט זעהר פראקטיש. יעדערמאנן קויפע זיך זאפארט דיזע וואונדערבארע אוניווערזאל-נאהמאשינע איהרע פאר-טהייל, דען איך געבע יעדעם זאפארט דען בע-טראג צוריק, וועננ דיא מאשינע ניכט ארבייטעט.

פריהער 3 גולד' יעטצט נור **fl. 1.**	אללע **136** שטיק שרייב-רעקוויזיטען אין איינער עלעג. פאפעטעריע	פריהער 3 גולד' יעטצט נור **fl. 1.**

גאָלדפערציערטען קאסעטטע

געבע איך זא לאנגע דער פאָרראטה רייכט, — אום נור 1 גולדען. — 1 קאסעטטע ענטהאלט פאלגענדע 136 געגענשטאנדע:

50	באגען פיינעס ליניירטעס בריעף-פאפיער
50	דאצופאססענדע נומערירטע בריעף-קווערטס
3	עלעגאנטע דויערהאפטע פעדערהאלטער
3	פארציגליכע האַרדמוטה-בלייישטיפטע
24	גערינגע שטאהלפעדערן אין איינער שאכטעל
3	שטיק לאשפאפיער-בלאטט מיט פילעציער
2	שטיק ראדירגומי אונד לינעאל
1	שאָנעס דויערהאפטעס נאטיצבוך
136	שטיק צוזאמען, קאסטען אנשטאטט 3 גולדען יעטצט בלאס 1 גולדען.

— בעשטעללונגען ווערדען געגען פאסטנאכנאהמע עפ-פעקטואירט, אונד זינד איינצינ אונד אללין צו ריכטען אן:

Fekete's Fabriks-Depot neuer Erfindungen
Wien, Margarethen- Wehrgasse 18/80.
„Zur ungarischen Krone“.

אָסטערן-סליוואָוויטץ,
אָסטערן-פפלוימען

צו האבען ביא

Brüder Reiter,
Szatmár.

אלטע בעריהמטע עכטע

סט. יאקאבס-מאגענטראָפפען

דער בארפיססער-מאָנכע.

צור זיכערען היילונג פאָן מאגען- אונד נערווענליידען, אויך זאלכער, דיא אללען ביזהעריגען היילמיטטעלן ווידערשטאנדען. שפעציעל כראנישער מאגענקאטארה, קראמפפע, אנגסט-געפיהלע, הערצקלאפפען, קאפפשמערצען עטצ. נאהערעס אין דעם יעדער פראשע ביילינענדען פראספעקט. צו הא-בען א. ד. אפאטה. 1 פלאשע 60 קר. גר. פראשע 20 פל. הויפט-דעפ.: אפאטה. — Josef v. Török — Moldovanyi — F. v. Pilich — Szöllössy Istvan — und R. Egressy's Wittwe, sämmtlich in Budapest.